

Hatikva

Ročník pátý

הוצאת חורבן תל אביב בע"מ

Cena 50,- Kč

Září – Elul – 5765

Jefim Fištejn

Tomáš Jelínek

Benjamin Kuras

Arnošt Lustig

Irena Pavlásková

Ludvík Végh

David Stecher

Jozef Wagner

Židovská válka na Josefově

Mír je cennější než všechny pravdy

Boj o židovskou duši

„Pražská židovská obec je po dvanácti letech včelí práce materiálně zajištěna, finančně samostatná, a z tohoto důvodu je zajímavá pro místní dravce, tak pro místní sektu. Pro včely a sršně je to úl s medem.“

Rabín Sidon, LN 8.7.2004

„To, že dá někdo někomu facku v rámci výměny názorů, se dá snést. Není to zrovna hezké, zvláště v synagoze, ale pokud to má důvod...“

Rabín Sidon, LN 18.4.2005

VÁLKA V ČESKÉM ŽIDOVSTVÍ - PŘÍČINY, PRŮBĚH A NÁSLEDKY

*Jefim Fištejn
Tomáš Jelínek
Benjamin Kuras
Arnošt Lustig
Irena Pavlásková
Ludvík Végh
David Stecher
Jozef Wagner*

Foto na titulní straně: Tomáš Květák

<i>Hatikva znamená naděje</i>	3
<i>Židovská válka na Josefově</i>	4
<i>Jaká je budoucnost židovské komunity v Česku?</i>	5
<i>Nechci to vidět</i>	7
<i>Tato kachna není košer</i>	10
<i>Odpověď Leo Pavlátovi</i>	12
<i>Mír je cennější než všechny pravdy</i>	13
<i>Puč v židovské obci nabírá Shakespearovských rozměrů</i>	14
<i>Dopis židovských akademiků</i>	16
<i>Prohlášení představenstva ŽLU k současné situaci na Židovské obci v Praze</i>	16
<i>Rozhovor s Davidem Stecherem</i>	17
<i>Soutěž o židovskou duši Hatikva zpovídá Tomáše Jelínka</i>	18
<i>Retrospektivní hodnocení hlasování o důvěře či nedůvěře zvolenému „dubnovému“ vedení ŽNO v prosinci 2004</i>	34
<i>O úctě a právu</i>	35
<i>Reformní a Liberální judaismus a budoucnost židovství</i>	36
<i>Proč být Židem?</i>	37
<i>Členové ŽLU Praha uctili Loštickou tóru</i>	38

Hatikva znamená naděje

Benjamin Kuras

Hatikva je časopis Židovské liberální unie (ŽLU). ŽLU patří k té partě českých Židů, kteří nebijí děvčata při šábesových bohoslužbách, nevyhánějí druhé Židy ze synagog a z pracovišť, nemanipulují židovský majetek k vlastnímu prospěchu na úkor ostatních Židů a nešíří o druhých Židech na veřejnosti pomluvy, urážky a informace, které by nemohli prokázat.

ŽLU již pět let přežívá i přes opakované šikany a pokusy o likvidaci ze strany šéfů a činitelů pražské židovské obce i celostátní židovské federace. Nejposlednější šikanou byl nedávný pokus rabína Sidona a jeho stoupenců vyloučit ŽLU z Federace židovských obcí za její podporu demokraticky zvolené reprezentace s předsedou Tomášem Jelínkem. Pokus byl jen těsně přehlasován a ŽLU zůstává členem Federace.

ŽLU působí mimo pražskou Obec - ač někteří její členové jsou i v Obci - a udržuje se při životě převážně z vlastních členských příspěvků. Bez rabína a svépomocí vlastních členů pořádá pravidelné páteční večerní bohoslužby a hlavní židovské svátky. Studuje etický judaismus a snaží se českému židovství vrátit jeho tradiční prvky, kterých se mu dnes nedostává: etiku, smysl pro spravedlnost, historické poslání, humor, dobrou náladu a vstřícnost vůči veřejnosti. Mezi jejími členy je několik známých spisovatelů a novinářů a řada vědců, akademiků a pedagogů.

V oficiální židovské komunitě ŽLU podporuje demokraticky zvolenou a nedemokratickým pučem svrženou reprezentaci vedenou Tomášem Jelínkem a jeho Koalicí za demokratickou obec. Tě byly po puči odebrány veškeré obecní komunikační prostředky, včetně telefonů, mobilních telefonů, e-mailových adres, a časopisu. ŽLU jim proto dává prostor v Hatikvě.

Konflikt v Židovské obci není obvyklý střet názorů a interpretací. Je to nelítostný a zákeřný boj menšinové mocenské kliky o totální moc a osobní ekonomické výhody, jejichž ztráty se po demokratických volbách 2004 obávala a které si pučem vzala zpět. V chystaných volbách do reprezentace pražské Obce proto půjde o přežití demokracie, lidské slušnosti, práva na svobodnou diskusi a tradičního židovského názorového tvůrčího pluralismu, a transparentnost hospodaření se zděděným majetkem po povražděných předcích. Jestliže nad těmito hodnotami zvítězí materiální zájmy malé uzavřené kliky manipulátorů židovského majetku - dnešních pučistů říkajících si Platforma - bude to znamenat konec nadějí na obnovu širokého, tvůrčího a vstřícného českého židovství a české židovské kultury.

Velká většina českých Židů stále ještě nechce mít s oficiální židovskou Obcí nic společného. Její nová generace už židovství ztrácí. ŽLU již pátý rok přes těžké překážky nabízí odcizeným českým Židům návrat cestou tolerance a vzájemného respektování odlišností výkladu židovských tradic a poslání. Jelínkova Koalice před rokem nabídla totéž členům Obce, kde ji podpořily tři čtvrtiny hlasujících členů.

Spojením sil a cílů s Koalicí ŽLU doufá, že českému židovství pomůže opět otevřít cestu k demokratickému reformnímu-liberálnímu judaismu, k němuž se před válkou přirozeně hlásila většina českých Židů, aniž by brala v potaz práva jiných Židů pěstovat jiné formy židovství od ultraortodoxního po kulturně sekulární. Doufá také, že české veřejnosti pomůže ujasnit, o jaké stěžejní principy se v pražské "židovské válce" bojuje. Jsou to tytéž principy, které se týkají celé české společnosti zkrušované pozůstatky totalitního myšlení a chování, mafiánstvím starých struktur kryjících se fasádou disentu, vulgárním materialismem, chamtivostí a sobectvím a dosud nenarovnanou páteří.

ŽLU přeje českým Židům šťastnější nový rok.

**Kdo může zabránit lidem svého města
v konání zla a nezabrání,
je odpovědný za zlé činy svého města.
Jestliže může zabránit celému světu
v konání zla a nezabrání,
je odpovědný za všechny zlé činy světa.
(Talmud, Šabat 54b)**

Židovská válka na Josefově

Benjamin Kuras

Česká veřejnost je zjevně pražskou židovskou válkou částečně zmatená a částečně znechucená. Je to tím, že je v médiích systematicky bombardována dezinformacemi jedné válčící strany, na niž druhá strana buď nechce nebo neumí dobře odpovídat, nebo jí v mnoha případech není umožněn k médiím přístup. Pokusím se stručně a trochu zjednodušeně vysvětlit, co se vlastně v Židovské obci děje. Jde v podstatě o to, kdo a jak spravuje české židovské kulturní dědictví, které patří ke světovým skvostům, a jak pracuje na udržování jeho kontinuity do budoucna.

Židovská obec čítá asi 1.500 registrovaných členů, ačkoli v Praze žije podle všech odhadů nejméně pětkrát tolik Židů. Ty čtyři pětiny s organizovaným židovstvím nechtějí mít nic společného, z různých důvodů. Jedním z nich je znechucení nad politikařením a pseudoortodoxií jejích představitelů, kteří Obec začali postupně ovládat před deseti lety, naplno pak od smrti dřívějšího předsedy Zeno Dostála v roce 1996.

Tuto skupinu představitelů vedou – a zjednodušíme si to na tři poměrně známé osoby – rabín Karol Sidon, ředitel muzea Leo Pavlát a bývalý předseda Obce Jiří Daniček. Pánové Pavlát a Daniček dohromady ovládají nebo donedávna ovládali bezmála deset funkcí, mocenských i ekonomických, včetně Židovského muzea a nakladatelství. Tato skupina se dnes sdružuje pod hlavičkou „Platforma“ a vykazuje podporu přibližně 200 až 250 členů. Obvykle bývá ztotožňována s náboženskou ortodoxií.

Na druhé straně stojí skupina, která vyhrála demokratické volby na jaře 2004 a získala většinu v reprezentaci Obce. Říká si „Koalice“ a jejími vedoucími členy – kteří jsou také Platformou nejčastěji napadáni – jsou předseda a bývalý pracovník Havlovy prezidentské kanceláře Tomáš Jelínek, tajemnice Obce Olga Dostálová a místopředsedkyně režisérka Irena Pavlásková. Tato skupina bývá obvykle ztotožňována s náboženstvím reformním, ale ještě spíše s liberálním sekularismem.

Jak tato "náboženská" identifikace

selhává, je vidno z toho, že Koalici podporují nejméně dva ortodoxní rabíni (Obec má čtyři ortodoxní rabíny pro asi 50 ortodoxně praktikujících členů, ale žádného rabína reformně-liberálního), zatímco Platformu podporuje i vůdkyně jedné liberální kongregace. Ve sporu už tedy nejde vůbec o náboženství, nýbrž zcela otevřeně o majetek zděděný po povražděných Židech.

A probíhá to přibližně takto: Osoby dnes sdružené v Platformě deset let majetek ovládaly, teď nad ním začaly kontrolu ztrácet, proto se pokoušejí výsledky jarních voleb 2004 zvrátit opět ve svůj prospěch. K tomu účelu provedly 7.11. převrat, který Koalice označuje za nezákonný. Hlavním důvodem k převratu bylo, že vítězná Koalice si objednala nezávislý audit předchozích let, z jehož předběžné zprávy vyplývají „ztráty řádově až desítek milionů“.

Členové nynější Platformy využívali majetku a příjmů k podpoře poměrně vymezených zájmů. Koalice se pokouší jich využít k prospěchu co možná nejširšího členstva.

Zda se do řešení sporu nakonec bude muset vložit vláda či soudnictví, se v této chvíli dá těžko hádat. Já se zde mezitím pokusím nastínit jednu z mála možností mírového řešení.

Stěžejním problémem je často omílaný pojem „společný židovský majetek“. Ten ve skutečnosti nikdy neexistoval. Před válkou existovaly pouze různé majetky jednotlivých židovských kongregací, spolků, organizací, firem, rodin, jednotlivců – tak, jak je to všude v demokratickém světě. Společnou měli jen radnici. „Společný židovský majetek“ z různých židovských majetků udělali komunisté znárodněním, a jako takový jej zdědila Obec. Dokud bude Obec trvat na „udržení společného majetku“, budou se v ní vždy mezi sebou prát protivnické skupiny, které budou mít odlišné představy o jeho využití.

Jedním z demagogických argumentů Platformy je, že Obec je malá, proto se musí udržovat v jednotě a glajchšaltu. To je nesmysl. Obec je malá hlavně proto, že se chová tak, že odpuzuje čtyři pětiny pražských Židů. To se Koalice zjevně pokouší

napravit, ale nemůže se jí to podařit, dokud bude trvat na udržení společného majetku, o nějž všichni usiluje někdo jiný.

Praha má dnes sedm náboženských kongregací: tři ortodoxní, které spolu vzájemně nemluví. Dvě moderně konzervativní, které spolu rovněž vzájemně nemluví. A dvě reformně-liberální, které spolu jakbysmet nemluví. Nemluví spolu jednoduše proto, že jsou si jejich členové osobně vzájemně protivní. Na tom není v židovských dějinách nic nového, dočtete se to na každé třetí stránce Talmudu. Proto v židovství nikdy nemohl vzniknout žádný neomylný papež, a zaplatpánbůh.

Jak praví další rabínské úsloví, dobré sousedské vztahy se vytvářejí dobrým plotem. Logické a spravedlivé řešení by tedy asi vypadalo takto:

Dát každé z existujících kongregací důstojné prostory a základní rozpočet k pořádání vlastních programů a k administraci. Dát kongregacím dva roky, aby si v konkurenci získávaly nové členy. Kdo chce zůstat sekulární, má pořádku na vybranou, zda být sekulárně ortodoxní, sekulárně konzervativní, nebo sekulárně reformní, podle toho, která parta je mu míně protivná. Pak vytvořit nějaký nový sbor, kde by si všichni mohli nadávat dál, aniž by to koho ohrožovalo. A hádat se už jen o tom, jak ten majetek zase rozdělit, podle nějaké spravedlivé šablony a s konečnou právní platností, aby už nikdo nikdy po něm nemohl chamtit celém.

Jinak za dvacet let bude Praha mít židovské muzeum bez Židů.

Dodatek BK:

Rabín Sidon na tento článek odpověděl výzvou k setkání, v níž v zásadě schválil můj nápad na rozdělení majetku a pozval mě, potažmo ŽLU, na diskusi o možných konkrétních postupech. Sešel jsem se s ním na přívětivé půlhodinové posezení v jeho oblíbené kavárně Franze Kafky. Oba jsme hovořili shodně o možných společných postupech, jak by se užívání majetku (především budov a prostorů ke kongregační činnosti) mohlo dělit podle počtu členů jednotlivých kongregací.

Rabín Sidon mluvil překvapivě vstřícně.

Krátce poté žádal vyloučení ŽLU z Federace židovských obcí.

(převzato ze Salonu Práva)

Bůh nesnáší lidi, kteří říkají jednu věc svými ústy a jinou ve svém srdci. (Talmud, Pesachim 113b)

Jaká je budoucnost židovské komunity v Česku?

Tomáš Jelínek

Česká židovská komunita přežila tragické 20. století, je součástí svobodné demokratické společnosti, a nabízí se otázka, jaká je její perspektiva. Období první republiky bylo pro většinu českých a moravských Židů časem nebývalých možností uplatnění v kultuře, vědě, hospodářství a politice. Prezident Masaryk, který tak odvážně vystoupil v Hilsnerově aféře a netajil se svým zájmem o myšlenky židovského národního obrození, byl symbolem státu, který zaručoval rovnoprávné postavení židovským občanům. Naděje vkládané do demokratického Československa byly asi příliš optimistické vzhledem k Mnichovské dohodě, druhé republice a následné německé okupaci. Ze 120 tisíc Židů, kteří žili před válkou na území dnešní České republiky, zahynulo více než 80 tisíc v koncentračních táborech a na bojištích 2. světové války.

Holocaust zcela změnil demografickou strukturu Židů v Čechách a na Moravě. Po válce měla zdejší komunita přibližně 24 tisíc členů s tím, že asi třetinu tvořili optanti z Podkarpatské Rusi. V letech 1948 - 1950 došlo k první velké emigraci (cca 18 tisíc) spojené s komunistickým převratem a vznikem Izraele. S otevřenou protizidovskou politikou komunistického režimu v období Slánského procesu došlo k velkému tlaku na asimilaci českých Židů a jejich pokračujícímu odklonu od tradičních komunitních struktur, které byly současně novým režimem téměř zcela zničeny. Židovská komunita trpěla i zdravotními následky holocaustu a řada přeživších nebyla schopna mít potomky. Druhá vlna emigrace je spojena s obdobím 1968 - 1970, kdy v souvislosti s okupací Česko-

slovenska vojsky Varšavského paktu odešly do zahraničí tisíce Židů včetně těch narozených po válce. Z tohoto důvodu v 70. a 80. letech procházel židovský komunitní život velkým útlumem.

Politické změny v roce 1989 byly velkou příležitostí pro renesci židovské komunity. V návaznosti na dílčí úspěchy při restituci obecního židovského majetku byl položen základ tradičnímu spolkovému životu a jednotlivé židovské obce se snažily znovu vybudovat své sociální, vzdělávací a náboženské instituce. Dnešní komunita čítá kolem 3 tisíc členů v desítkách židovských obcí. Téměř polovinu tvoří přeživší holocaust. Průměrný věk se pohybuje kolem 60 let. Pokud by zůstal současný stav nezměněn znamenalo by to, že se během 15 let počet členů celé komunity sníží přibližně na polovinu.

Ve svobodné společnosti je dnes otázka židovské identity především věcí individuální volby pro každého českého Žida. Dle šetření, které provedla Federace židovských obcí v roce 2000, vnímá 75% členů své židovství hlavně jako kulturní a společenskou záležitost. Jde o vztah k historii a rodinným vazbám. Zbývajících 25% členů se deklaruje jako tradiční, což je možné chápat jako preferování náboženského aspektu.

Do takovéto komunity byl na místo jediného rabína instalován v roce 1992 rabín Karol Sidon, který reprezentuje tzv. ortodoxní sionistický směr. Vystřídal rabína Daniela Mayera, který v osmdesátých letech vystudoval neologický seminář v Budapešti, považovaný za obdobu konzervativního směru.

Židé v Praze žijí tisíc let. I přes různé spory, které jsou podobné těm dnešním, si však dokázali zachovat svou institucionální jednotu. Média, která již téměř celý rok přináší různé zprávy k situaci v pražské židovské obci, se až na výjimky soustřeďují na, pro čtenáře možná atraktivnější a srozumitelnější, skandální jednotlivosti (Cila teď bude nosit do synagogy obraný sprej, Židé v Praze se porvali o Staronovou synagogu). Doposud se však nikdo nedotkl problému, který je významnou součástí konfliktu. Zatímco je v Česku registrováno 20 křesťanských církví, které vznikaly v průběhu staletí a dnes fungují odděleně, Židovská obec v Praze začala v posledních letech otevírat prostor pro různé proudy judaismu v rámci své vlastní struktury. Přitom ve světě dnes fungují tři hlavní proudy judaismu: ortodoxní, konzervativní a reformní.

Před válkou patřila naprostá většina pražských Židů k neortodoxním synagogálním kongregacím. Hlavní konflikt, který vyvrcholil v roce 1929 řadou soudních sporů o vedení komunity, neměl žádné náboženské pozadí, a byl mezi českými asimilanty a sionisty. Šlo o obecnější pojetí židovství, kdy asimilanti považovali za svůj cíl být součástí české společnosti, kterou chápali jako svůj kulturní a fyzický domov, zatímco sionisté rozvíjeli národní myšlenku s cílem obnovení státnosti v Palestině. Ti, kdo přežili válku, a byli sionisty, odjeli do Izraele. Asimilanté zůstali a navíc do Prahy přišli Židé z východních částí Československa, kteří měli hlubší náboženské návyky.

Současná židovská komunita je velmi stará. Průměrný věk členů je kolem 60 let. Cílená diskuse o dalším vývoji a jeho prioritách je nanejvýš potřebná. Většina členů střední a mladé generace

má jen výjimečně základní znalosti o náboženských tématech a je velmi těžké najít odpověď, co znamená pro moderního člověka být Židem bez vztahu k náboženství. K podpoře dalšího rozvoje židovské komunity bude třeba pokračovat ve změnách náboženských institucí. Pro zachování jednotné pražské židovské obce je třeba, aby existovala pluralita mezi jednotlivými směry a pojetím judaismu. Není možné, aby jeden směr měl monopol na náboženský život celé komunity! Po zkušenostech se současnou krizí v Židovské obci v Praze, kdy rabín Sidon otevřeně podporuje jedno zájmové uskupení uvnitř komunity a nechce se kvůli politickému boji podřídit ani rozhodnutí rabínského soudu, jehož výrok se zavázal respektovat, by bylo vhodné napříště rabíny oddělit od sféry politického rozhodování. Rabín by měl být učitelem a moudrým rádcem, a nikoli vedoucím bojových pútek.

Je jeden zajímavý dokumentární film, který je vhodné v souvislosti s tímto tématem vzpomenout. Před šedesáti lety působila na Slovensku skupina ortodoxního rabína Weissmandela, která se snažila zachránit slovenské Židy před deportacemi. Vedle sebe tehdy pracovali Židé různých náboženských směrů a světonázorů. Jejich partnerství v dobách nejtěžších by mělo být vzorem pro současné pražské Židy, protože jediné spolupráce a ochota ke kompromisům v zájmu celku může naší dnešní malé pospolitosti dát šanci do budoucna.

Před českou židovskou komunitou stojí složitý úkol. Nalézt vhodný způsob uspořádání svých institucí a aktivit, aby umožnily každému Židovi v Česku prožívat své židovství a nalézt tak své

místo v rámci komunity, která je odpovědná za zajištění kontinuity. Je třeba dát jasně najevo, že stojíme o každého jedince. Oproti minulosti je nutné dbát především o pluralitu náboženských směrů uvnitř židovství, kde by nikdo neměl mít garantován monopol.

V minulém roce židovské organizace uspořádaly akci pod názvem „Je Chanuka Vaším svátkem?“, která měla za cíl upozornit české Židy na jejich kulturní dědictví. Do pražské Jeruzalémské synagogy přišlo téměř 2 tisíce návštěvníků. Někteří o svém původu od dob války mlčeli, ale po šedesáti letech přišli se svými potomky seznámit je blíže s tradicí, ze které vzešli. V současné společnosti, která oproti ideologiím minulého století poskytuje více prostoru pro individuální cestu k hledání vlastní identity, existuje řada způsobů návratu k židovství. Od zapojení se do aktivního náboženského života, přes péči o kulturní památky, připomínku holocaustu, až po účast na aktivitách židovských spolků. Židovská komunita je bezproblémově integrována do většinové společnosti a v rozhodujících momentech moderních českých dějin dokázala vždy přispět svým dílem na podporu české státnosti a demokracie. V 90. letech se židovské organizace zasloužily o zahájení vyjednávání o kompenzacích za újmy všem obětem nacismu ve Východní Evropě. Dnešní moderní Židé nemusí žít za branami ghetta, jejich hradbou je židovská morálka, láska k bližnímu a péče o dědictví předků.

(převzato z Lidových novin a Práva)

**Všichni Židé jsou odpovědní
jeden za druhého.
(Talmud, Ševuot 39a)**

Nechci to vidět

Arnošt Lustig

Chceme si povídat o duši, morálce, možná i náboženství. Celý život píšete texty z židovského prostředí. Jsou čeští Židé něčím zvláštní?

V Čechách žije zvláštní druh Židů. Odrůda českých Židů. Jsou jiní než polští Židé nebo Židé z Jeruzaléma. Jako když Mozart má něco v hudbě, co má jenom Mozart. Má to i Wagner, což se mi nelíbí, ale musím to respektovat. Čeští Židé mají v sobě jednu krásnou vlastnost, ve které jsem vyrostl. Družnost. Porozumění pro své české okolí. Pro Židy bylo Československo zaslíbenou zemí. Můj tatínek to tak cítil a tak nás vychovával. Česká země byla naše vlast. Čeští Židé nemají sklon k ortodoxii. Čeští Židé byli velmi ovlivněni prezidentem Masarykem, který měl silné náboženské přesvědčení a stejně silnou toleranci. Neříkám, že čeští Židé fanaticky uznávali Masaryka, ale byli šťastni, že existuje. Vstřebali něco ze zdejší atmosféry. Jsou méně ortodoxní, než polští Židé nebo lidé kolem Singera či Potoka, abychom mluvili o spisovatelích. Stěžovalo si mi několik židovských doktorů, že na Obci nefunguje společenská místnost, kde by se mohli sejít a jen si popovídat. Tomáš Jelínek je český Žid. To je exemplář českého Žida, což možná ani neví. Ale vyznačuje to z něj. Není konzervativní, je přijatelně liberální a rozumný. Jeho nejlepší vlastností je tolerance. Toleruje fanatiky, má je tam, ale nevylučuje je. Zbavil se rabína, protože se mu zdál líný a že neplní své povinnosti. Rabín není židovský kněz. Nemáme papeže ani kněze. Rabín je učitel. Když já jako učitel neplním své povinnosti, univerzita mi řekne, tu máš zlaté hodinky, byli jsme s tebou velmi spokojeni a nazdar. Totéž řekl Jelínek Sidonovi, který je ve věku, kdy lidé už odcházejí do penze. Karol Sidon má jednu výhodu, do penze nemusí. Je mimořádně nadaný spisovatel a jeden z nejlepších filmových scénáristů, kteří žijí v této zemi.

Mluvil jste kdesi o tom, že jste měl vliv na to, že se spisovatel a disident Karol Sidon stal rabínem.

Obrátili se na mě disidenti, že existuje člověk, který sice nemá židovskou maminku, ale strašně rád by se stal rabínem. Má židovského tatínka. Jmenuje se Sidon. Jestli bych mu mohl zařídit rabínská studia. To jsem pokládal za svou povinnost a obrátil se na školu židovských studií v Chicagu. Sepsal jsem všechno, co jsem věděl o Sidonovi, tedy z devadesáti procent obdiv k jeho literárnímu dílu. Zjistili si o něm všechno, řekli, že rabínem ho udělat nemohou, ale mohou mu pomoci. Oslovili rabínské instituce v Heidelbergu a v Jeruzalémě. Za polovinu obvykle nutného času dostal Karol Sidon diplom. Jsem vlastně vinen tím, že rabín Sidon je rabínem. Myslím, že kdyby měl tatínka nebo někoho, komu věří, poradil by mu, aby byl scénáristou nebo psal knihy. Pomohl by židovství víc, než jako rabín, který neplní své povinnosti.

Jeho nástupce ale není zrovna ukázka tolerance, o které jste mluvil, věříme-li tisku.

Neznám ho, a protože se kvůli srdci nesmím rozčilovat, znát nechci. Chci jen aby v Židovské obci zůstala družnost, která patří k Čechám. Existovaly tu židovské kavárny – kavárna Aschermann,

Skřípek. Existovala tu místa, kde se Židé scházeli jako svobodní občané Československé republiky.

Před volbou předsedy Jelínka podle zpráv v tisku obcházel slavný spisovatel starší členy Obce. Mluvil se tuším o Vás.

Škrtnul bych to slavný a doplnil, že jediný člověk, se kterým jsem o tom mluvil je moje sestra.

Dotýkáme se už problémů v pražské Židovské obci. Jsou jich plné noviny. Jak je možné, že se tak hluboké problémy vyskytují tam, kde působí řada charakterních lidí z disentu?

Disidenti byli elitou národa. Dokonce i ti, o kterých by se dalo pochybovat, se vyjadřovali tím lepším, co je v člověku. Někteří z nich svůj protest v mezích zákona vyjádřili tím, že přestoupili na židovskou víru. Vedl je pocit ošklivosti z prolhaného systému. Někteří vstoupili z mravních důvodů a zůstali z nemravných. Zavání to chamtivostí, nemá to kulturu. Neplatí to ale samozřejmě pro všechny. Mám kamaráda, který se jmenuje Jaroslav Putík. Vzal si židovskou ženu, se kterou se rozvedl, ale jejich syn se stal znalcem hebraistiky. Ne každý je prospěchář. Někoho židovství vnitřně zaujalo. Já bych Sidonovi i odpustil, že je líný. S věkem přichází, že člověk některé věci podceňuje a jiné nedoceňuje. Jelínek propustil učitele. Sidonovi nezáleží na penězích, ani třeba na tom, jak se obléká. Raději bych viděl Sidona elegantního jako Jana Husa, který byl jeden z nejelegantnější oblečených lidí ve své čtvrti. Sidon se obléká spíše jako polský rabín. Vyčítám jemu a lidem kolem něho, že sem zanášejí něco cizího, co mi je protivné. Stalin nenáviděl Židy pro jejich sklon ke kosmopolitismu. Že jsou Židé propojení. Takové zdání je silnější než skutečnost. Židům se připisuje vliv, který by bylo lichotivé mít.

V Americe existuje židovství ortodoxní, konzervativní a liberální. Nejblíží mi je liberální židovství. Je v mých očích sociálně spravedlivější. Ortodoxní Židé jsou mi velice protivní. Učil jsem na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě. Literaturu a film druhé světové války. Senzace. Jenom mi domlouvali, abych nebyl přísný, protože lidé z celého světa tam jezdí také z jiných důvodů, než kvůli mému předmětu. Holky si tam jezdily najít kluka a naopak. Místní sionisté zas doufali, že se studentům v Izraeli zalíbí a zůstanou tam. Nerad chodím pozdě, protože chci od studentů, aby přicházeli včas. V Jeruzalémě existuje pobožná čtvrt, vypadá jako Praha v šestnáctém století. Zabloudil jsem tam. Zastavil jsem u dvou židovských hodnostářů a ptal se na Hebrejskou univerzitu. Jeden se obrátil na druhého, zda o takové univerzitě někdy slyšel. Věděl jsem, že je někde za rohem. Ortodoxní Židé neuznávají Hebrejskou univerzitu. Stačilo vyhrabat se z jejich uliček a za pět minut, které mi zbývaly, bych byl na univerzitě. Neřekli mi to. Takoví lidé jsou mi naprosto cizí. Toto židovství je mi cizí.

Zpět k problémům v Židovské obci. Literární noviny otisknou dva dokumenty k tomuto tématu.

Dopis Tomáše Jelínka je psaný tak zdrženlivě, že by ve školách mohl sloužit jako vzor zdrženlivosti. Skutečnost byla daleko horší. Židovská obec se dostala do největší krize od devátého století. Židovská obec v Praze měla vždy dobré jméno, i u českých králů, kteří ji vykořisťovali. Také českých obyvatel, kteří obdivovali víru Židů, která je morálně držela nad vodou. Nikdy v dějinách Obce nedošlo k takovým ostudám. Na setkání dne 7. listopadu 2004 jsem nebyl, ale zúčastnila se ho moje sestra a moji přátelé. Ke starším lidem nad sedmdesát mluvili mladí fanatikové. Druh fanatiků, kterými se obklopol rabín Sidon. Podobní lidé zavraždili Jicchaka Rabina. Je to první rabín, který způsobil veřejnou ostudu. Neexistuje takový rabín. Bránil se proti svému propuštění způsobem,

který je možný jen v dobách médií. Obrátil se na tisk, zostudil Židovskou obec a zbavil ji důstojnosti. Lidé, kteří odcházeli, protože něco takového nemají zapotřebí, říkali, že Daníček jim připomínal Mussoliniho. Nevím, nakolik je to oprávněné, ale platí už to, že k takovému závěru přišel někdo, kdo je členem Židovské obce.

Já bych řekl, že všem, včetně rabína, Jiřího Daníčka a jejich spojenců, chybí židovská duše. Být Žid není jen víra, není to jen příslušnost k náboženské organizaci. To znamená přihlásit se k morálním principům, které si každý může přecíst a křesťanství je ochotně převzalo, protože nic lepšího neexistuje. To je pět knih Mojžíšových. Židovská mravnost je tak jednoduchá, že ji pochopí každý člověk. Dá se vyjádřit jednou větou. Schopnost rozeznat při plném vědomí dobro a zlo, správné a nesprávné, spravedlivé a nespravedlivé. Kdo to dokáže, má židovskou duši. Židovské obce se zmocnili převrácenci. Lidé, kteří s dobrých důvodů, aby provokovali komunistickou stranu, přestoupili k židovství. Z dobrých důvodů tam vstoupili a ze špatných zůstali. Představte si, že máte mít na váze tři sta kilo masa. Váha vám ukáže jen sto. Rabín, Daníček a Pavlát. Když je dáte všechny dohromady, je to jeden Žid. Dopustili se zostuzení Obce.

To jsou dosti silná, možná dokonce hněvivá slova. A mimochodem, která česká organizace nemá občas ostudu?

Existuje spisovatel Urbánek, protestant. Za války s několika českými básníky schovával čtyři židovská děvčata. Za pomáhání Židům za války byl každý označen jako bílý Žid a nebyl jen popraven, byl mučen a popraven. Nesouhlasím tedy s tím, že každý je součástí ostudy. Tady jsou nádherní lidé. Kdyby nebyli, tato země by dávno zahynula.

Mluvil jsem o organizacích. Většina organizací má aféry a veřejnost vnímá, že Židovská obec je instituce, která momentálně má aféru.

Ztotožňuji se s Tomášem Jelínkem, ne s někým, koho člen Židovské obce označí za Duce Mussoliniho. Ani s podivným rabínem, který myslí víc na svou kariéru a své postavení, než na dobro Obce. Tolstoj, abych citoval člověka, který s tím zdánlivě nemá co dělat, říká, že kálet do vlastního hnízda je nejhorší skutek, kterého se člověk může dopustit. Měl na mysli své soukmenovce. Já si to myslím také. Mluvit o duši je těžké, protože existuje, cítíte ji, ale nemůžete ji vzít do ruky. Když mluvím o duši, mluvím o pocitu, který se nedá uchopit, ale který existuje. Můj pocit z Jelínka mi říká, že je čestný, vysoce inteligentní a kompetentní člověk, který má na mysli víc dobro celku, než osobní prospěch.

Označil jste teď možná manažera General Motors, ten také musí být čestný a kompetentní. Co je na tom židovského?

Žiju třicet let v Americe a jednou moje děkanka propustila nejlepší učitelku, která pracovala v našem oddělení, protože neotiskla pět let knihu. Porušila tak nepsaný zákon. Byla to padesátiletá paní, vdaná za univerzitního profesora. Šel jsem za děkankou, řekl, jak je vyhozená učitelka vynikající, a že ve mně vše protestuje proti tomu, že ji propouštějí. Odpověděla „jestli je tak dobrá, jak říkáš, snadno si najde jiné místo. A kdo ti řekl, že poctivost a čestnost je ta nejdůležitější vlastnost profesora?“. Stejně je to s manažerem General Motors. Čestnost a poctivost od něho nikdo nechce. Chtějí výkon a zisk. V Americe posuzují lidi podle toho, zda by od nich koupili ojeté auto. Já nevím, zda bych od manažera General Motors koupil ojeté auto. U šéfa Židovské obce bych takovou pochybnost mít nechtěl.

Stejně ale mluvíte spíše o osobním pocitu, než o duši.

Nemám vztek, mě to mrzí. Vy říkáte, že je to osobní. Každý konflikt je osobní. Když umřel Lenin, proti Stalinovi byli Trockij, Bucharin a ostatní. Stalin přesvědčil politbyro, aby zvolili jeho. To mi připomíná Daníček. Hledám měřítko. Byl jsem třeba na Kubě, v roce 1961, a na prvního máje jsem stál vedle Castra. Řval šest hodin. Propůjčili mi hodnost plukovníka. Rozdal jsem ty zlaté hvězdičky ženským, které sbíraly odznaky. Byl jsem svobodník v záloze. Castro na mě působil jako Hitler, abych to svým dětem přiblížil, řekl jsem jim popravdě, že nevím, co říkal, jistě hezčí věci, než Hitler, ale působil dojmem Hitlera. Já potřebuji srovnávat. Každý z nás potřebuje něčím měřit ty druhé. A já je porovnávám svými zkušenostmi. Jako někomu připomíná Daníček Mussoliniho, mně ti křiklouni připomínají fanatiky a extremisty, kteří zabili Rabína.

Vaše historické paralely jsou opravdu silné. Nechcete, je-li to už nutné, raději popsat, proč některé lidi ve své Obci nemáte rád?

Jiří Daníček je šéfem nakladatelství a zároveň věstníku Roš Chodeš. Dělá to třináct let nebo kolik. Nevím, zda je za to placen dobře nebo špatně. Ať je placen tak, jak si zaslouží. Ukažte mi ale jednoho člověka, který si pamatuje jeden jeho článek. Za posledních patnáct let. Vypsal bych na to soutěž, kterou bych i financoval. Takový člověk neexistuje. Daníček nemá Židům co říci. A vede židovský časopis. Jiří Daníček se Židem stal před revolucí, z mravních a politicky smělých důvodů. Komunistická strana nenáviděla Židy. Ne vnitřně, každý měl židovského kamaráda, ale podle pokynů z Moskvy. Jednou, v padesátých letech, mě zavolali z politbyra, a řekli, "líbí se nám, jak píšeš, ale prosím tě, začni psát o nás." Pamatuji si, jak jsme byli na Hradě s mou ženou, která byla voják izraelské armády. Vzal jsem si ji v roce 1948 jako vojenského zpravodaje. Byl tam také Štoll, jeden z šéfů ideologie a můj profesor ve škole. Řekl jsem, že mám nápad. Zavolał lidi z politbyra a řekl, že mě přesvědčil, abych psal něco jiného. Ptali se, co napíšu, a já, že Partu brusíče Kohna. Existoval spisovatel, který napsal partu brusíče Karhana, to nám pořád otloukali o hlavu jako vzor. Čekal jsem, že mě vyhodí z Hradu. Viděli, že jsem kašpar, přestali se mnou mluvit, a já byl spokojen. Každý může psát jen o tom, co má pod kůží. Byli mezi námi lidé, kteří by se roztrhali touhou sloužit straně, protože z toho byla různá privilegia. Ale nemohli, protože zákon literatury není v tom, sloužit, nýbrž hledat pravdu. Kdo se od toho odchýlí, selže. Moc rád jsem psal do Židovského věstníku, protože mi otiskli první povídky. Redaktor mi tehdy říkal, "Víte, pane Lustigu, vy jste docela nadaný, ale nemáte smysl pro proporce" a proškrtal mi to. Byla to škola. Existovala židovská ročenka, do které nikdo nechtěl psát. Lidé se báli. Já do ní strašně rád psal. Když jsem se vrátil, řekl mi Jiří Daníček, který je kromě asi pěti jiných funkcí šéfem ročenky, „víš, nás už nezajímá druhá světová válka“. Bylo to pro mě jako rána. Žiji v Americe, kde se 2. světová válka stala morálním měřítkem Spojených států. Byla to správná válka, proti správnému nepříteli za správné hodnoty. Najednou mi šéfredaktor ŽIDOVSKÉ ročenky řekne, že ho 2. světová válka nezajímá. Jednou jsem mu dal výňatek z Krásných zelených očí a on řekl, že je to příliš dobré, aby se v tom dalo škrtat. To jsou řeči. Mám k němu, jako člověku, který chce vést Židovskou obec, osobní negativní předsudek. Je v pozici člověka, který rozhoduje, zda 2. světová válka jako námět je přijatelná nebo nepřijatelná. Rozhodl, že je nepřijatelná. Jestli jsem pro změnu osobní já vůči němu, je to proto. Když spisovatel někdo řekne, že už nemá co říci, spisovatel uvažuje, že je to buď pravda a pak je to tragická pravda, kterou musí přijmout, a pak je to porážka spisovatele. Nebo to není pravda a pak je třeba to vyvrátit a zacházet s tím jako s nepřátelským tvrzením a člověkem, který záměrně škodí, ať už z jakýchkoli důvodů.

Vyčítám také Jiřímu Daníčkovu, že on a jeho redaktoři ve Věst-

níku ignorují Festival česko židovsko evropské kultury. Za svých pět let trvání měl slabý první ročník a velkolepé poslední tři. Zorganizoval konferenci o antisemitismu v budově Svobodné Evropy a pozval do Prahy židovské kapacity jako Daniel Goldhagen a Deborah Lipstadt. Ignorovat takovou akci je nezodpovědné a trestuhodné.

Soud v Jeruzalémě ale rozhodl ve prospěch rabína Sidona, ne?

Obracet se k náboženskému soudu jiné země není ani vlastněcké ani vkusné. Nevím, proč by soud v Jeruzalémě měl rozhodovat o poměrech v Maiselově číslo 18. U podobného soudu jsou diplomati. Jako kdybyste se obrátili na Vatikán a Vatikán si nikoho nechtěl rozházet a všem dát zapravdu. Jmenovali Sidona prezidentem všech rabínů, což je směšné. Jsou tu tři. Někteří členové Židovské obce zkrátka přišli k židovství z odporu ke komunismu a zůstali z lásky k sobě. Rozhodují u nich povaha, sklony, úmysly, chyby. Mohl bych jmenovat dvacet čtyři důvodů, ale nejsem profesor psychologie. Byla by to tvrzení a domněnky. Můžu jen říci, jaký mám pocit, a za to ručím. Nejsem soudce, i když každý z nás je soudce především sebe sama a tím i druhých. Je to součást toho, čím se polidšťujeme. Nejsem legální soudce, který má pravomoc vynášet soudy. Ale mám právo vyslovit své pocity, pokud jsou poctivé. Nikomu nechci ublížit.

Jak bude vypadat podle vás Židovská obec, pokud to vyhraje strana proti předsedovi Tomáši Jelínkovi? Jinak, než za První republiky?

Absolutně jinak a nechci s ní nic mít. A jsem jen jeden z mnoha. Můžu být Žid bez Židovské obce. Jelínek se opírá o nejslušnější lidi na Obci. Není to kůl v plotě. Vyjadřuje pocity a názory většiny. Oni jen nekřičí tolik jako fanatici. Kdyby Karol Sidon byl skutečný rabín, bude se štitit lidí, kteří mu fandí. Ale to je zas pocit, ne soud. Zůstanu pasivním členem Obce, budu platit příspěvky, budu chtít, aby mě jednou pohřbili na židovském hřbitově, ale nechci s nimi nic mít. Nejsou to moji lidé. Jelínkova slabost spočívá v tom, že je to demokratická duše. Slušní lidé často prohrávají. Židovská obec není jednoduchá. Nezvolila kdysi hlavním rabínem Jehudu Löwa, protože byl moc chytrý. Raději zvolila jeho bratra na Moravě. Jehuda Löw, tvůrce Golema a vědecká kapacita odtáhl z Čech s nepořízenou. Být předsedou Židovské obce není žádná legrace. Jelínek je hrdina.

Náboženství jako takové vás tedy nezajímá?

Po příchodu do emigrace jsem přijel do Iowa City na mezinárodní spisovatelský program. Nikomu se nechtělo mezi Indiány. Místní rabín objevil, že jsem s ním byl společně na baráku č. 21 v Osvětimi. Udělal pro mě bohoslužbu. Připadal jsem si jako pokrytec, přijížděl jsem z komunistické země. Vzal jsem si na sebe to nejlepší, navlékli jsme děti, žena se hezky oblékla ráda. Rabín mluvil o tom, že máme rádi své ovečky, ale je-li někdo černá ovce, zajímá nás víc, než stádo. Musíme pomoci černé ovci. To jsem byl já, z komunistické země. To je židovství v praxi. Židovství v praxi je tolerantní. Pomáhá lidem, kteří potřebují pomoc.

Na co se z války zapomíná a zapomínat by nemělo?

Američané odpouštějí. Mají heslo „Ve válce nepřítel, v míru přítel“. Pomohli na nohy Německu i Japonsku. Chtějí pomoci. Smířlivost se někdy mění v aroganci. Myslí si, že si mohou dovolit všechno. Na půl arogantních Američanů vychází ale půl slušných. Mám rád slušnou půlku Ameriky. Když jsem v Normandii při oslavách viděl jedenáct tisíc křížů a židovských hvězd, říkal jsem si, že

to byli chlapi stejně staří jako já na konci války. Padli. Bavit jsem se tam s generály. Američtí generálové říkali, že v Evropě zůstanou sto let, aby nebyl zas chaos a oni neztratili 350 tisíc lidí. Bojí se války, ale šli by do ní. Pak jsme jeli do koncentračních táborů. V roce 1985 mě pozvali na schůzku vítězných generálů. Přijelo šest Rusů, dva z nich byli pro mě zajímaví. Jeden se jmenoval Petrenko. Vedl svou divizi o deseti tisících lidech proti Osvětimi. K branám Osvětimi jich došlo dva tisíce. Druhý byl generálem zdravotní služby, osvobodil Terezín a zachránil mou ženu. V Terezíně řídil tyfus. Sedl jsem si s nimi ke stolu. Žena říkala, že jsem se zbláznil. Petrenkovi jsem říkal, že když přišli v pětačtyřicátém do Prahy, šel jsem pro ně natrhat šerík. Řekl, že ne každý byl pro okupaci Československa. Šel jsem ke své ženě a řekl jí, že jsou skvělí, válčili za nás. Ruské generály hlídal židovský generál KGB, kterého nenáviděli. Mrzelo mě, že je to židovský generál. Od Židů bych chtěl, aby byli ti nejslušnější a nejlepší. Nakonec jsme i se ženou tři dny seděli u ruského stolu a pili s nimi ve Washingtonu vodku.

Je nějaký obraz z druhé světové války, který jste ještě literárně nezpracoval?

Je to obraz, ve kterém zabíjejí mého tatínka. Vidím ho každý den. Jak se dusil a jak si v plynové komoře lidé škrábali oči. Byl jsem nedávno v nemocnici. Nechtěl jsem nadstandard. Měli jsme prázdnou postel. Přivezli člověka, který hekal a bekal jako ovce. Bylo hrozné ho slyšet. Vypadalo to, že nebudeme nikdo spát. Sestra, Míša, se ke mně naklonila a šeptla, "umře". Hrozné jsem se lekl. Přivezli ho prý na pohotovost a nechtěli ho nechat umřít na chodbě. Strašně hekal. Ukazoval na mě a jako by ode mě očima něco chtěl. Najednou zvedl ruku a byl mrtev. Za tím člověkem stála jeho žena, která neřekla ani slovo. Nemohl jsem spát, protože jsem si říkal, že tak museli hekat a bekat lidé v plynové komoře. Neměli dech a to bolí. Denně je ve mně, jak zabili mého otce plynem. Proto Němcům neodpustím, i když vím, že je tam nová generace, která se za to stydí, ale zároveň ještě dožívá generace, která to udělala. Jinak není ve mně vůči dnešnímu Německu ani vztek ani nenávisť. Spíše opovržení, nepřekonatelná nedůvěra. Němci nastolili největší bezcennost života, s jakou se člověk setkal. Má to dozvuky. Odsouzení bez viny se dusili dvacet minut. Když šetřili, třicet minut. Každá plechovka stála pár feníků. Když chtěli ušetřit, dali méně plynu. Mrzí mě, že to vidím. Nechci to vidět, ale tak to se mnou je. O tom píšu.

(rozhovor převzat z Literárních novin - zkráceno)

**Židovský národ se vyznačuje
třemi charakteristikami:
je soucitný, laskavý a skromný
a koná dobré skutky.
(Talmud, Jevamot 79a)**

Tato kachna není košer

Benjamin Kuras

Českými médii poletovala kachna oznamující, že "Židé" odvolali předsedu a vedení pražské Židovské obce. Citovala tvrzení nejmenovaných „kritiků“, že předseda Tomáš Jelínek se pokoušel „ovládnout majetek Obce“ – čímž se dopustila žalovatelné difamace.

Fakta jsou jiná, podstatně dramatičtější a je jich bezmála na román. Začneme průběhem schůze, na níž se „odvolání“ mělo udát.

V neděli 7.11. se skupina 170 členů Obce (členstvo čítá okolo 1.600) pokusila provést nezákonný puč proti Jelínkovi a jeho předsednictvu, které na jaře vyhrálo demokratické volby. Rozumějme volby tajným hlasováním, kde se předtím volovalo viditelným zvedáním ruky, které pučisté opět chtějí zavádět. Říkají si „Platforma pro všechny“, což je libá orwellovština, v níž „všichni“ znamenají ti, kdo patří výlučně do ortodoxního pojetí židovské identity a souhlasí s tím, jak organizaci a majetek Obce deset let spravovala skupina činitelů, která puč režírovala. O nich podrobněji za chvíli.

Na Platformou svolanou nedělní schůzi se dostavilo 446 členů. Místo očekávaných několika hodin do oběda se schůze v režii Platformy vlekla až do šesté hodiny večer, aniž se podávalo občerstvení. Po nepetržité palbě urážek, vulgarit a falešných nařčení ze strany Platformy po poledni ze schůze odešlo 250 účastníků, znechuceno jedním pučistů, popisovaným v oficiálních záznamech Obce jako „nedůstojné a ostudné, bezprecedentní a neomluvitelné“. Pučisté „hrubým způsobem umlčovali jinak smýšlející účastníky schůze, ponižovali je křikem, nadávkami, pískotem, dupotem, nebo i vyháněním, a někteří dokonce při hlasování zvedali ruce jiným“.

Zde je popis schůze od místopředsedkyně Obce paní Ireny Pavláskové:

„Shromáždění se stalo v režii Platformy arénou pro silné a zdatné jedince, kteří násilně umlčovali a uráželi jinak smýšlející členy Obce, v tomto případě zastánce pana předsedy Jelínka. Signatáři Platformy křičeli na starší lidi: „Měla jste zůstat v Terezíně navždy!“, „Arafat je nám milejší!“. Když jsem viděla, že atmosféra v sále je o zdraví,

poprosila jsem pana Pavláta, aby silou své autority požádal své příznivce o slušnost a vyzval je ke klidu. Odpověděl mi, že tak v žádném případě neučiní. Naléhala jsem na něj s argumentem, že tu někteří starší lidé mohou kolabovat. Odpověděl mi: 'Vyžerte si to až do konce!' To, co se děje nyní pod taktovkou Platformy, není už jen vztek a lítost nad ztracenou neomezenou mocí a pokus o návrat k ní, to už je pošlapání veškerých právních norem a principů lidskosti“.

Pozůstalých 170 členů Platformy si pak „jasnou většinou“ odhlasovalo odvolání předsedy a tří dalších členů zastupitelstva „s okamžitou platností“. Sčítací komise po hlasování podle sdělení předsednictva Obce manipulovala výsledky. V zápisu průběhu schůze zcela vynechali vystoupení nejméně tří účastníků - čirou náhodou těch s odlišnými názory.

Pak pučisté vypustili do médií jménem Obce kachnu, kterou jim všechna média zbaštila s takovým gustem, že odmítala

informace druhé strany. Tajemníci Obce paní Olze Dostálové poslali dopis žádající, aby „zabezpečila řádné převzetí pracovní agendy od bývalého předsedy a zajistila řádné plnění všech činností, ve kterých ho je možné zastoupit, a převzetí všech svěřených věcí, které ing. T. Jelínek užíval z titulu své funkce“. Dopis ji dále nabádá, aby „ing. T. Jelínka uvědomila, že byl dnem 7.11.2004 odvolán s okamžitou platností ze všech volených orgánů ŽOP a FŽO a že od tohoto dne není oprávněn vykonávat práva a povinnosti spojené s touto funkcí, zejména jednat jménem ŽOP s třetími stranami“. A nakonec vyhrožuje předsedovi i tajemnici:

„Pokud by přesto výše uvedené činil, bylo by nutné takové jednání posuzovat jako jeho soukromé jednání, se všemi právními důsledky pouze pro jeho osobu. Pokud by z takového jednání vznikly ŽOP škody, byly by za ni spoluodpovědné i osoby, které by takové jednání umožnily, a to i z nedbalosti.“

Puč jak se patří.

Dopis podepsalo šest pučistů, kteří po loňských volbách tvořili menšinu v reprezentaci Obce: Helena Klímová, František Banyai, Leo Pavlát, Jakub Roth, Jan Munk, Jiří Daníček.

Kdo jsou, co je spojuje a co je motivuje?

Helena Klímová do toho asi spadla jen jako tchýně výše citovaného Leo Pavláta, který je ředitelem Židovského muzea, poradcem Lauderovy nadace, členem Prezidia Federace židovských obcí (FŽO), čle-

LETÁK PROTI TOMÁŠI JELÍNKOVÍ DISTRIBUOVANÝ NA ŽIDOVSKÉ OBCE PŘED VOLBAMI V ROCE 2004

nem reprezentace pražské židovské obce (ŽOP) a všeobecně jedním z nejmocnějších lidí v Židovské komunitě. Jakub Roth, který puči předsedal a dezinformuje média, je synovec Heleny Klímové, tedy Pavlátův švagr z druhého kolena.

František Banyai je talentovaný autor pučistických manuálů, jako je tento, rozesílaný před schůzí:

„Máme v rukou další nástroje: A. vyvolání mimořádné schůze. Pořád by měl být zachován dojem, že chceme jednat o rabínovi a škole. B. Spuštění volební kampaně ustanovením oficiální opozice. Nejvhodnější čas: snad již nastal. C. Důležitá je příprava všech členů, kteří budou pomáhat při realizaci. Preferoval bych i omezená školení a cvičení pro prezentaci některých názorů, resp. protiargumentů, na které je obtížné odpovědět.“

Jan Munk je předsedou FŽO, ředitelem Památníku Terezie a dlouholetým členem správní rady Židovského muzea.

Jiří Daníček je bývalý předseda ŽOP i FŽO (Federace židovských obcí), dnes člen Prezidia FŽO, člen správní rady Židovského muzea, šéf obecního měsíčníku Roš Chodeš, ředitel nakladatelství Sefer, a člen správní rady nadace Zecher.

Tato skupina, s několika desítkami příbuzných, zaměstnanců a spolupracovníků po více než deset let tvořila „pilíř“ židovské komunity, ovládala všechnu majetek zděděný po povražděných Židech, všechny příjmy z jeho komerčního využití, všechny granty Ministerstva kultury a restitučních fondů a všechny dary ze zahraničí. Pomáhala si k tomu jednak komunistickým volebním systémem, v němž před jejich očima voliči zvedali ruce, jednak zatajováním informací před členy.

Citujeme opět Irenu Pavláškovou:

„Za předsednictví pana Daníčka byly schůze reprezentace tajné, členové Obce neměli možnost seznámit se se zápisy z jednání. Pamatuji se, jak se na shromáždění členů někdy v roce 1997 domáhali starší lidé informací o tom, kolik peněz z celkového rozpočtu Obce je věnováno

na sociální a zdravotní péči, a proč jsou tyto služby tak nekvalitní. Dostalo se jim jen úsečné a poměrně arogantní odpovědi ze strany tehdejšího vedení, které zamítlo další diskusi na toto téma.“

Potěmkinovskou fasádou předstírající náboženství je rabín Sidon, který dbá, aby podmínky členství odpovídaly nejpřísnější ortodoxii a aby judaismus byl většině českých Židů tak odpudivý, že se nebudou zajímat o členství a tudíž ani o podíl na majetku a příjmech. Na pučistické schůzi dirigoval sbor křiklounů. O jakého duchovního giganta neorganizovaní Židé přicházejí, si mohli poslechnout pár dní po puči v televizním vystoupení, kde tento velký duch, nesvazován redakčními úpravami Hvízdalovými, konflikt v Obci vysvětloval takto:

„Prostě je to jako život a musíme se vyrovnávat prostě s tím životem na různých jeho úrovních a ve chvíli, kdy jsme si třeba neuvědomili některý problém, tak se díky těm krizím prostě vyjevují, to je v pořádku a jenom je třeba si přát, aby se strávily, aby prostě jako byly reflektovány a aby se ukázalo, že ta komunita je natolik, natolik silná, aby to přežila, jo, tyhle ty krize.“

Jak Obec věst, radil takto:

„Anebo jako vlastně v tom našem případě, že prostě jako já proti tomu vůbec nic nemám, já si myslím, že jako manažer je na místě, ale prostě jako že tam ještě na stejný úrovni přinejmenším prostě jako je ta duchovní složka, která prostě jako tam v té komunitě má mít svou autoritu a že samozřejmě prostě takovej, je ideální, když tyhle ty dvě jako si rozumějí, a to do té doby se dělo.“

A řešení nabízel následující:

„Vlastně jako mě poučila jaksi o tom, že je třeba se nějakým způsobem vyrovnat s tím problémem té jedny komunity, toho jednoho majetku a jedny komunity a že prostě jako musíme ve velmi dohledný době najít z toho cestu. Jak prostě jako třeba udržet ten majetek pohromadě, ale zanechat prostě jako, nebo dát možnost

třeba malejm komunitám, jejich existence prostě jako, který je, co se komu líbí, nedá se svítit, prostě ať si to dělají podle svého a že vlastně teďko ten svár potom toho konfliktu, kterej vlastně jako často se živí právě tím, že prostě jako já bych radši byl tam a teďko já musím být tady, kdybych byl tam, tak zase prostě jako nebudu mít nějaký výhody, aby to zaniklo.“

Nějak pučistům ušlo, že odvolání předsedy je neplatné, takže zůstává ve funkci, což 11. listopadu potvrdila revizní komise Obce. Činitelé mohou být podle stanov odvoláni jen celooobecními volbami – a to jen po souhlasu dvoutřetinové většiny Reprezentace a následných volbách. Porušení konkrétních článků stanov Obce se pučisté dopustili mimo jiné i tím, že o odvolání činitelů hlasovali, aniž by to bylo předem oznámeno jako pořad jednání, a navíc v jejich nepřítomnosti.

Dále pučisté porušili stanovy a zákon tím, že na zasedání přednesli falešnou zprávu revizní komise bez předchozí konzultace se všemi jejími členy. A nakonec i rozesláním falešné zprávy, klamáním veřejnosti a šířením pomluv. Navíc – jak by jim vysvětlil každý průměrný laický čtenář Tóry a Talmudu – hrubě znesvětili tradiční rabínská pravidla židovského chování, včetně znevažování židovské komunity v očích veřejnosti.

Proč se k něčemu tak imbecilnímu (když už jim to nepříjde nemravné), potřebují uchylovat lidé, v jejichž řadách je několik doktorátů?

Vysvětlení je velmi jednoduché a poskytla je po první fázi forensního auditu objednaného předsedou Jelínkem účetní firma Ernst & Young:

„Existují důvodné pochybnosti o řádné správě majetku ŽOP, kde se ztráta z posledních let může pohybovat v řádu milionů až desítek milionů.“

Tedy to teprve začne být napínavé.

(převzato z týdeníku Euro)

**Účelem zákonů Tóry
je vnášet do světa soucit,
laskavost a mír.
(Maimonides, Mišne Tora,
Zákony šabatu 2:3)**

Odpověď Leo Pavlátovi

Irena Pavlásková

Vzhledem k tomu, že část členů Židovské obce v Praze, bohužel včetně a kolem rabína Sidona, neustále podněcuje nepokoje na Obci a dezinformuje veřejnost o tamním dění, musím se také vyjádřit k článku Dr. Pavláta.

Retorika pana Pavláta mi lehce připomíná komunistickou terminologii, kdy se funkcionáři totalitního režimu neustále oháněli falešnými frázemi o tom, že to, co se děje, se děje z "vůle lidu", "ve jménu lidu", "pro lid". Ne nepodobně teď působí konání pana Leo Pavláta, když se dovolává vůle lidu a zuby nehty se snaží legalizovat protiprávní akt, ke kterému došlo na Židovské obci během shromáždění členů 7.11., a na jehož organizaci se sám podílel. Asi jedna desetina členů Obce se v naprostém rozporu se stanovami Obce uchýlila ke svévolnému hlasování, s cílem pokusit se zvrátit pro ně neúspěšné výsledky demokratických voleb, v nichž vyhráli jejich oponenti, stoupenci předsedy Tomáše Jelínka a jeho procesu demokratických změn na Obci.

Pan Pavlát, pan rabín Sidon, Jiří Daniček (bývalý dlouhodobý předseda Obce) a další, kteří Obec řídili dlouhá léta před tím, se do nového vedení nedostali. Bylo jim vyčítáno, že Obec uzavírali, neprůhledně hospodařili, nezajišťovali na Obci skutečný duchovní život a hlavně se nestarali dostatečně o starší lidi, kteří přežili holocaust. Ti, co Obec po léta zatemňovali, se nyní paradoxně a populisticky nazvali Platforma – Obec pro všechny, a aby odvedli pozornost od svých pochybení, začali očerňovat nové vedení. Šířením pomluv a polopravd vyvolali na Obci neklid, a svým destruktivním chováním, které nejvíce postihlo opět starší členy Obce, se snaží získat zpátky ztracené posty.

Vraťme se k onomu 7.11., kdy si snad nevelká část lidstva připomínala výročí Velké socialistické revoluce, se na Židovské obci pokusila ona Platforma o převrat. Shromáždění členů není žádnou anarchistickou sešlostí, je zcela podřízeno jasným stanovám. Ani desetina lidí nemůže z ničeho nic odvolávat předsedu a členy vedení ani nikoho jiného jen tak, protože se jim chce. Stanovy přesně určují a předepisují, jak může dojít k zániku či pozbytí mandátu člena volených orgánů Obce. Může tak dojít jen po souhlasu dvoutřetinové většiny reprezentace v souvislosti s dodržením dalších podmínek pozbytí mandátu. K žádnému takovému

rozhodnutí reprezentace nedošlo, čímž byly, mimo jiné, porušeny hned dva články stanov.

Členové Obce podávají smutné svědectví o hanebném chování některých platformistů. Ti totiž doslova vyštvali ze sálu jinak smýšlející lidi. Uráželi je, pískali na ně, dupali. To vše pod dohledem rabína Sidona, který místo toho, aby vyzval své stoupence ke klidu a míru, „dupal“ s nimi. Jisté starší ženě dokonce jeden mladík z Platformy stahoval během hlasování ruku dolů, když hlasovala jinak než on. Poté, co více než polovina sálu na protest proti chování těchto chuligánů z jednání odešla, si platformisté změnili program a zahráli si na „soudce“. Podvodnost tohoto aktu spočívala navíc v tom, že sčítací komise (výhradně složená z příznivců Platformy), podle výpovědí svědků, kamuflovala počty hlasů, a mandátová komise nebyla schopna evidovat počet lidí v sále. Nevěrohodné počty, porušení stanov, hrubiánství. Toto je smutné tažení Platformy.

Benjamin Kuras ve svém veskrze pravdivém článku nazývá to, co se 7.11. na Obci stalo, pučem. Něco podobného plánují platformisté i dál, když chtějí zamezit svobodnému korespondenčnímu hlasování, kde mají členové Obce vyjádřit důvěru nebo nedůvěru reprezentaci. Je šokující, že vysoký představitel židovského života, pobožný člověk a správce majetku zavražděných Židů, ředitel Židovského muzea, nyní nechce umožnit starším, starým a nemocným lidem, kteří se nejsou schopni fyzicky dostavit na hlasování, aby mohli hlasovat korespondenčně a vyjádřit tak svůj názor. Tito lidé, kteří přežili holocaust, tvoří více než polovinu členů Obce. A těmto lidem nemá být umožněno právo hlasovat? Tito lidé, kteří jsou potomky těch, jejichž majetek teď Židovské muzeum spravuje, se nemají právo podílet na chodu života Obce? Podle pana Pavláta zřejmě ne. Nabízí se jediné vysvětlení. Tito starší lidé totiž z velké části podporují právě současného předsedu pana Jelínka, který chce napravit chyby minulosti. Pokud členové Platformy odmítají korespondenční hlasování, je to jen důkaz navíc, že nectí svého bližního, že porušují základy demokracie, základní lidská práva. Že podporují diskriminaci!

(převzato z týdeníku Euro 13. 1. 05)

**Židé jsou soucitné děti soucitných rodičů
a kdo nemá slitování s jinými,
rozhodně nepatří do semene Abraháмова.
(Talmud, Beca 32a)**

Mír je cennější než všechny pravdy

Jefim Fištejn

Jestliže jsem se doteď zdržel mediálních polemik o dění na Obci, pak z pádných důvodů: nechťel jsem omlátit klacek českého veřejného mínění o židovské hlavy a hlavně – jaké převratné pravdy jsem asi měl zvěstovat? Že se ŽOP rozdělila na opovrženihodný pól a šlechtu ducha? To bych si musel vlastnoručně vystavit osvědčení o intelektuální chudobnosti. Pravdu o žalostných poměrech, které předcházely loňským volbám a nakonec předurčily jejich výsledek? Či spíše pravdu o zbrklém a nekonceptním jednání povolební reprezentace, které znehodnocovalo každé úsilí o nápravu oněch poměrů? Anebo pravdu o bezradnosti „prozatímní vlády“ přehazující agresivně uchopené pravomoci jak horký brambor od otce k synovi, až nakonec skončí v rukou pověstné leninské kuchařky?

Jeden pražský rabín se mě onehda zeptal: „Kam jste dal oči? Copak nevidíte, na čí straně je pravda?“ Odpověděl jsem: „Nevidím. Ba ani vám to nedoporučuji, rebe.“ Když jsem se na listopadové bouřlivé schůzi pokoušel ospravedlnit smířlivý tón poukazem na talmudickou zkušenost, která nám věroučné výklady nabízí vždy ve dvojicích učenců, z nichž žádný sám nevlastní pravdu celou – ta vzniká právě syntézou obou výkladů, dostalo se mi okřiknutí: „Je to hebrejčik! Pryč s ním!“

Hulvát měl naprostou pravdu. Jsem durch und durch hebrejčik, Efraim ben Josef, a ještě můj zmizelý dědeček Froim ben Jojsef ze zmizelého štetlu Trojanów uměl dopočítat zbylých sedm pokolení k Baal Šem Tovů – ostatně jako mnoho jiných rodin v okolí. Za svého života byl Vilenský Gaon v nesmířitelném sporu s Beštovým učení, leč po dvou a půl stoletích žádný z nich nemá v našem povědomí navrch. Cožpak pravda, která ani po takovém odstupu nevyšla najevo, mohla být rozeznatelná v žitém čase?

V roce 1970, když mnozí z dnešních horlivců ještě vůbec netušili, že jednou budou chtít patřit mezi Židy, jsem na pražské Obci nechal obřezat svého prvorozeného syna – nikoli z pozérství nebo protiřezimního trucu, nýbrž proto, že jsem mu chtěl prokázat dobrodiní, které moji rodiče prokázali mně – otevřít dvířka do komplikovaného, nesnadného, často málo srozumitelného, a přesto povznášejícího židovského osudu. Zdálo se mi a zdá se, že

nepokrytý prožitek židovského osudu je nadřazen všem dílčím pravdám a zadává pevný rámec, v němž můžeme s klidem dílčí pravdy ignorovat, a přesto neupadnout do mravního relativismu.

Z nějakých důvodů jsem měl za to, že Židům je hodně blízká jemňoučká anekdota o dobrotivém rabínovi, který postupně přitaká oběma rozhádaným sousedům: „Máš pravdu, synu.“ „I ty máš vlastně pravdu.“ A když mu rozdurděný šames vyčítá: „Jak mohou mít pravdu oba dva, když každý tvrdí úplný opak?“, říká rebe s těžkým povzdechem: „Ajvaj, córes, vždyť i ty máš pravdu!“

Rebe z anekdoty není ani hlupák, ani zaslepené dobročisko. Fajnovost vtípu tkví v tom, že pomíjivé pravdy sousedských sporů mu nestojí za ohrožení nadřazené nevšední pravdy židovského osudu, který oba dva znesváření sousedé přece jenom poctivě žijí. Právě ve smyslu této neokázalé a fajnové moudrosti vnímám údajně neslané nemastné rozhodnutí rabínského soudu v pražském sporu: „Neblněte, vy tam! Židovský úděl je dost krušný, tak proč ho ztěžovat nesmyslnou pútkou?“

Talmud je hora, ze které je vidět daleko. Těm, kteří místo rozejmání nad obsahem mého podobenství raději hrabali prstíčkem ve sbírce citátů ve snaze ho zpochybnit a tudíž nepochopit, dávám všanc další talmudické moudro: „Tam, kde je mír, nikdy není úplná pravda. Tam, kde je shánka po úplné pravdě, nikdy není mír.“ Poněvadž smír – nebo, ať tratím, aspoň ostražitě přiměř – je pro mne ultimativní podmínkou pro další existenci naší komunity, nenechám se zahltit lavinou faktických podružností: kdo první řekl A, a kdo odpověděl B, kdo co udělal, či neudělal, ukradl, či naopak neukradl, ač mohl. Pro samé oči nevidím.

Že jsou to quasiliberalní pseudosmířlivé žvásty? To byste musel, přísný pane, umět jasně říct, jak z bludného kruhu ven, aby se ŽOP neroztěpila vedví. Jinak zůstane kritika tohoto postoje na úrovni oné prosté duše, která vidí východisko v tom, že ta špatná obec se bude psát s malým „o“, zatímco ta správná si ponechá „O“ velké. I kdyby ta obec se psala s „O“ velkým jak kolo od žebříňáku, nic ji nezachrání před další štěpnou reakcí, protože jediným tmelem každého z táborů je útrpný pocit křivdy a zaslepující nenávisť vůči těm druhým. A pokud spásné východisko neznáte, mějte strpení a laskavě dočtěte

můj návrh do konce. Je myšlen poctivě, neurážlivě, napříč zákopovou čarou.

Volby – ačkoli jsou potřebné, a čím dřív proběhnou, tím lépe, – samy o sobě, bez jakéhoto dalšího předsevzetí zapeklitou věc nevyřeší a uzel nerozetnou. Zástupci obou táborů se dostanou do reprezentace plusminus stejným dílem a svár se potáhne dál. Je třeba oboustranně odsoudit několik fundamentálních principů soužití, které další hašteření aspoň na čas učiní bezpředmětným. Dvě proti sobě stojící strany by se měly v zájmu celku vzdát svých lídrů. Není to myšleno jako vytrestání. Je to osvědčený princip ulomení hrotu, který platí také v případech větších, dejme tomu mezinárodních, konfliktů. V pořadí další zástupci obou garnitur, od třetího dolů, mají větší šanci se dohodnout, najít společnou řeč, začít od nuly – nejsou tolik zatíženi uraženou ješitností, osobním nasazením, hrozbou ztráty tváře. Ještě před volbami, nejlépe ve společném prohlášení, by obě strany měly deklarovat, že nikdo nebude zneuctěn, kriminalizován, nikdo neutrpí hmotnou újmu a nebude připraven o společenskou vážnost. Nebude zpochybňována integrita příslušníků tradičních pražských židovských rodin, které udržely v čase naši pospolitost právě v duchu žitého židovství. Nový představa Obce by měl být člověk široce přijatelný, v současném sporu neangažovaný. Všichni členové reprezentace v posledních deseti letech mi asi dají za pravdu, když řeknu, že vést naši Obec není žádné ryto, žádná sinekura – dnes je to teprve nadlidský úkol spojený nejspíš s lidským nevděkem.

I ti z nás, kteří praktikují náboženství občasně nebo nikdy, pocítují palčivý deficit autoritativní rabínské moudrosti. Postava rabína v Obci nemůže být redukována pouze na vedoucího bohoslužeb nebo vypravěče purimového příběhu. Než taková bytelná rabínská postava bude v Praze vygenerována nebo dovezena ze světa, je třeba uznat svrchovanost rabínského „konkláve“, z něhož žádný z pražských rabínů nebude uměle vylučován, osočován a vláčen tiskem.

Naše společenství si v poslední době hojně pustilo žilou – a to je účinný prostředek proti vnitřnímu přetlaku a vzteklosti. Společná deklarace povolebních úmyslů by oba tábory nestála o mnoho víc než trochu sebezapření. Zklidnila by však a zregulérnila atmosféru před volbami.

Je ovšem možné, že se mýlím zcela grundtovně, a že v Praze není ani takových moudrých rabínů, ani takových vybájených Židů. Pak těm, co přijdou po nás, nezbude než nad tím zlomit hůl: „Tož mor na oba vaše rody!“

(převzato z týdeníku Reflex)

**Velký je mír, neboť pro něj
i Bůh upravil pravdu.
(Talmud, Jevamot 65b)**

Puč v Židovské obci nabírá shakespearovských rozměrů

Benjamin Kuras

Právní rozbor puče

Český tisk s netajenou škodolibostí a možná i skrytým antisemitismem puč skupiny zvané „Platforma“ v pražské Židovské obci (ŽOP) rozdmýchal, ministerstvo kultury jej zpečetilo. Chování tisku je ostudou novinářské profese a zaslouží si jednu podrobnou analýzu. Chování ministerstva je přinejmenším právně sporné.

Zde nejprve stručně hlavní body právního rozboru jednotlivých událostí puče od pražské právní kanceláře Felix.

1. První shromáždění 7.11. (které počtem 170 hlasů odvolalo „s okamžitou platností“ předsedu pražské ŽO a několik členů její reprezentace řádně zvolených v dubnu 2004, pozn. aut.), porušilo stanovy změnou programu oproti programu předem oznámenému, a jeho rozhodnutí jsou proto neplatná. Nelze podle stanov odvolat jen některé členy a nahradit je novými, nýbrž celou reprezentaci, jejíž mandát ale trvá až do volby nové reprezentace. Tato volba může být provedena jednak prezenčně, jednak korespondenčně.

2. Druhé shromáždění 12.12. (které vyměnilo deset členů reprezentace a tak pak zvolila nového předsedu Františka Bányaie, pozn. aut.) nelze považovat za řádné shromáždění ŽOP, protože nebylo řádně svoláno a jeho rozhodnutí jsou neplatná. Volební komise je dopisem z 6.12. odvolala a nahradila jej korespon-

denčním hlasováním o důvěře v existující reprezentaci. Zúčastnila se jej jen část členů plus řada nečlenů, stoupenců Platformy. Nebyla na něm provedena řádná prezence a tedy není možné ověřit, kdo se účastnil a zda bylo shromáždění usnášení-schopné. Nečlenům bylo umožněno hlasovat a jejich hlasy byly sčítány s ostatními. Korespondenční hlasování o důvěře reprezentaci je možné a musí být bráno v úvahu. (Polovina členů jsou duchodci, kteří se únavných schůzí nemohou osobně účastnit, pozn. aut.)

3. Změna v osobě předsedy ŽOP v Rejstříku církevních právnických osob vedeném Ministerstvem kultury ČR, byla provedena v rozporu s existujícím právním stavem, neboť z korespondenčního hlasování sčítaného za účasti notáře 20.12. bylo zjištěno, že většina hlasujících jasně vyslovila důvěru reprezentaci zvolené v dubnu 2004.

Tolik z posudku kanceláře Felix.

Dramatický průběh puče

Puč nabírá shakespearovských rozměrů a pro ty, kdo na něj přišli se zpožděním, zopakujme hlavní postavy. Nejznámějšími hvězdami pučistické Platformy jsou dlouholetí vůdcové rabín Sidon, ředitel Židovského muzea Leo Pavlát a ředitel židovského nakladatelství Jiří Daníček, jejichž moc oslabily poslední volby v dubnu 2004. K svržené straně dnes už patří nejen v dubnu zvolená většinová reprezentace vedená předsedou Tomášem Jelínkem zvaná Koalice, nýbrž i čtyři zaměstnankyně sekretariátu a dlouholeté tajemnice ŽOP Olga Dostálová a předseda revizní komise pověřené volbami Petr Halva. Zdvořilý, zbožný a neutrální Halva se stal novým hrdinou dramatu, když mu jeden z pučistů, košer hospodský přezdívaný Rambo, na ulici ranou pěstí zranil hlavu.

To se stalo v pátek 17.12., den poté, co Ministerstvo evidovalo jako nového předsedu ŽOP Františka Bányaie zvoleného po shromáždění 12.12. Evidence byla provedena na žádost Jiřího Daníčka jako člena prezidia Federace židovských obcí (FŽO), na základě plné moci od předsedy FŽO, která mu byla vydaná bez konzultace

s ostatními členy rady FŽO. S výpisem z evidence Ministerstva jako glejtem na právo neomezeně vládnout pučisté zbavili funkci předsedu a koaličníky v reprezentaci. Tajemníci dali výpověď a nabídli jí jako „vstřícnost“ místo asistentky jimi dosazeného tajemníka. Předsedovi a celému sekretariátu odpojili telefony, mobilní telefony, e-maily, počítače a přístup k bankovním kontům. Nařídili jim opustit budovu a odevzdat volební urnu, do níž do té doby přišlo již 350 lístků.

A zavolali na ně policii, která je měla vyvést. Udržet místnosti sekretariátu a volební urnu se podařilo díky několika duchodcům, kteří policii řekli „jen přes naše mrtvoly“. Ta po několika rozpačitých hodinách odešla. Na pondělí 20.12. volební výbor dopravil urnu do kanceláře konzultantské firmy Gabal k notářskému sčítání. Průběh sčítání popsal ředitel firmy Gabal v písemné zprávě jako „zajišťující anonymitu hlasování“ a „neustále pod notářským dohledem“. Protiprávně svržená reprezentace v něm získala důvěru 405 členů, nedůvěru 67 – poměrem 86% ku 14%. I kdyby se tedy za legální bralo i shromáždění 12.12. se 221 hlasy, svržená reprezentace by vítězila 405 k 288 hlasům.

Svržená reprezentace se na Ministerstvo proti evidenci nového předsedy odvolala, ale od jeho činitelů dostala vysvětlení, že Ministerstvo pouze eviduje výsledky a nemá právo do volebního procesu zasahovat ani jej kontrolovat, a že se zachovalo zcela zákonně. Ve skutečnosti ale do volebního procesu evidentně zasáhlo, a to několik dní před jeho skončením, a na straně porušitelů stanov.

Další protiprávnosti

Porušitelé stanov se brzy proměnili v porušitele zákona, když začali zadržovat a otvírat poštu přicházející na jména svržených členů předsednictva, odmítali platit faktury za zakázky tímto předsednictvem zadané, nebo ostrým tónem vyzývali tajemníky k „vstřícnosti“ předání úřadu a klíčů od kanceláře, třebaže soud rozhodl, že byla své funkce zbavena protiprávně a zůstává tajemníci. V médiích pokračovali v jejich difamaci označující je za „usvěd-

čené lháře, zloděje a zločince“ (doslovný citát rabína Sidona) – aniž je redakce žádala předkládat jakékoli právní důkazy takovýchto nařčení (žádné neexistují). Korespondenční hlasování zamítli jako „nezávaznou anketu“.

Po puči na ŽOP následoval puč v FŽO. K 31.12. vypršel tehdejší radě a prezidiu FŽO mandát a od 1.1. jej měla převzít nová rada, zvolená rovněž v dubnu. Ve středu 22.12. však staré prezidium (s hvězdami Sidon, Pavlát, Daníček) zrušilo mandáty nově nastupujících řádně zvolených pražských zástupců, kteří jim nevyhovují. Odmítlo do zasedací místnosti připustit zástupce ŽOP, aby radu FŽO informovali o výsledcích korespondenčního hlasování. Vyhlásilo mimořádný stav a odhlasovalo si prodloužení mandátů o tři až šest měsíců, během nichž chystá nové volby. Z těchto voleb ale vyloučilo řádně zvolené kandidáty Koalice, na jejich místa dosadilo své náhradníky a vypsalolo volby jen na jedno volné místo – to vše v rozporu se stanovami.

Ministr se možná mylí

Poslední den roku dostal předseda Tomáš Jelínek na svůj protest proti evidenci Bányai od ministra Dostála tuto odpověď:

„Podstatné je však pouze to, že byl napadený návrh na změnu v evidenci podán orgánem registrované náboženské společnosti FŽO, který jako jediný je podle zákona o církvích a náboženských společnostech oprávněn takový návrh podávat. ŽOP jako církevní právnická osoba této registrované náboženské společnosti není podle tohoto zákona oprávněna podávat návrhy MKČR, a proto Vaše mu protestu nemohu vyhovět.“

Toto vysvětlení ministra – a evidenční

úkon Ministerstva – jsou právně sporné v několika bodech.

Zákon o církvích a náboženských společnostech, v hlavě II par. 4. odst. 4. definuje, že „církev a náboženská společnost vzniká dobrovolným sdružováním fyzických osob a svébytně rozhoduje o věcech spojených s vyznáváním víry, o organizaci náboženského společenství a o vytváření k tomu určených institucí“.

Podle této definice by takovým právním subjektem byla ŽOP, jejímiž členy jsou fyzické osoby, nikoli FŽO, které je sdružením právnických osob, tedy „svazem náboženských společností“ podle hlavy II par. 12. Svaz podle zákona nemá právo zasahovat do organizačních věcí svých sdružených náboženských společností, naopak podle par. 8 odst. 3. „nemůže navrhnout k evidenci církevní právnickou osobu“. Má-li Ministerstvo s FŽO dohodu, podle níž FŽO smí diktovat organizační uspořádání ŽOP, je v rozporu se zákonem.

Podle par. 15. odst. 5. „ministerstvo provede zápis o změně... do 5 pracovních dnů ode dne doručení úplné žádosti o změny údajů.“

Ministerstvo zápis provedlo v den doručení, třebaže bylo upozorněno, že dosud probíhají korespondenční volby, jejichž výsledek bude oznámen za 4 pracovní dny. Tím porušilo svou zákonnou povinnost podle téhož odstavce, který dále stanovuje, že je-li žádost o provedení změny neúplná (nedokončené volby snad představují neúplnost?), „vyzve ministerstvo do 5 pracovních dnů orgán církve, náboženské společnosti nebo statutární orgán svazu církví a náboženských společností o doplnění údajů do 10 dnů od doručení této výzvy“. Ministerstvo žádnou takovou výzvu nikdy nevydalo.

A konečně, Ministerstvo na obhajobu

své nestrannosti tvrdí, že evidence změny jména předsedy nepředstavuje žádný zásah do vnitřních záležitostí ŽOP, protože je jen obyčejným úředním záznamem, který se provádí bez povinnosti kontrolovat předložené údaje. Sporný je i tento bod. Podle par. 17 odst. 4. „skutečnosti zapsané v rejstřících podle odstavce 1 jsou účinné vůči každému ode dne jejich zápisu“.

Máme zde tedy skutečnost, že Ministerstvo zasáhlo do volebního procesu ŽOP. Tím ji přetvořilo v organizaci, kterou mu teď zákon přikazuje zakázat, neboť podle par. 5. „nemůže vyvíjet činnost náboženská organizace, jejíž činnost je v rozporu s právními předpisy,“ nebo „ohrožuje práva, svobody a rovnoprávnost občanů a jejich sdružení“, nebo „popírá nebo omezuje osobní, politická nebo jiná práva fyzických osob“, nebo „rozněcuje nenávist a nesnášenlivost“ nebo „podporuje porušování právních předpisů.“

Nejde jen o Židy

Puč v Židovské obci není v dnešním Česku věc ojedinělá. Prožíváme období, v němž pučistické podobného typu vystrkují hlavy po celé republice. Někde už podobné puče nenápadně proběhly, jinde je na ně náběh. V profesních organizacích, zájmových organizacích, v policii, u soudů, místních správ, ekonomických organizacích, státních institucích. Metody jsou si velmi podobné a nápadně připomínají metody ne tak dávného režimu, k němuž se málokdo chceme vracet. Každý drobný pučiček má účinek padajících dominových kostek. Jestliže necháte projít jeden, dáte tím povzbuzení dalším. Jednoho dne se opět všichni probudíte ve státě, kterému budou vládnout samí pučisté.

(převzato z týdeníku Euro)

**Jakmile člověku projde zlý čin
jednou i podruhé, začne se domnívat,
že se to smí.
(Talmud, Joma 86b)**

Dopis židovských akademiků

Vážení členové Židovské obce v Praze, apelujeme na vás v hodině dvanácté. Naše Obec se ocitla na historické křižovatce. Pražská židovská pospolitost je rozdělena způsobem, který škodí všem, který snižuje i naši váhu v očích celé české společnosti. Domníváme se, že ať v tomto sporu zvítězí kterákoli strana, jednota Obce by měla být zachována.

My, podepsaní židovští akademici a jiné

osobnosti veřejného života, se proto na vás obracíme s výzvou. Žádáme vás, abyste v zájmu budoucí možné jednoty pražských Židů, v zájmu budoucí demokratičtější a liberálnější Obce, i v zájmu kvalitnější sociální péče o potřebné vyslovili spolu s námi důvěru demokraticky zvolenému vedení PŽO v čele s ing. Tomášem Jelínkem.

Žádáme vás, abyste svým hlasem pomohli překonat rozkol v naší Obci v zájmu všech, a to i těch, kteří dnes ještě stojí zdánlivě na opačném břehu.

Akademici a literáti:

Prof. PhDr. Jiří Franěk,
Prof. PhDr. Koloman Gajan,
Prof. PhDr. Petr Weiss,
Prof. Ing. Ludovít Végh,
Prof. Dr. Liselotta Teltscherová,
Prof. PhDr. Pavel Oliva,
MUDr. Viktor Czaban,
Dr. Věra Holznerová - Jílková,
Václav Kraus,
Prof. MUDr. Tomáš Radil,
Doc. RNDr. Evžen Jokl,
MUDr. Anna Plačková,
MUDr. Anna Bittmannová,
Prof. Ing. Jaromír Němec,
PhDr. Kateřina Pošová,
Jefim Fištejn,
PhDr. Alexej Kusák,
Arnošt Lustig,
Doc. Oto Roth

V Praze dne 7.12.2004

Prohlášení představenstva Židovské liberální unie k současné situaci na Židovské obci v Praze

My, představenstvo a členové Židovské liberální unie (ŽLU), z nichž mnozí jsou zároveň členy Židovské obce v Praze (ŽOP), sledujeme s hlubokým znepokojením dění v této naší staroslavné Obci. Je nám líto, že v posledních měsících je veřejně poškozováno dobré jméno Obce neslýchaně agresivními výpady členů tzv. Platformy „Obec pro všechny“ proti stávajícímu vedení Obce a urputnou snahou zvrátit výsledky řádných voleb reprezentace, které proběhly letos na jaře.

Proto se představenstvo Židovské liberální unie, která reprezentuje liberální (reformní) směr judaismu (jenž byl před tragédií šoa dominantním směrem našich předků v pražské židovské komunitě), jednoznačně staví za řádně zvolenou reprezentaci ŽOP. Vyslovení nedůvěry Ing. Tomáši Jelínkovi a dalším členům reprezentace na shromáždění dne 7.11.2004 neuznáváme, protože se tak stalo poté, co následkem neuvěřitelně hrubého napadání a agresivního chování zejména některých mladých příznivců rabína Sidona a uvedené Platformy, velká většina přítomných členů Obce shromáždění předčasně opustila. S takovým způsobem jednání členů Platformy se nelze smířit a takto získaná rozhodnutí není možné akceptovat.

Nová reprezentace v čele s předsedou obce Ing. Tomášem Jelínkem začala nastolovat normální, přátelské a komunikativní vztahy i se zastánci liberální větve judaismu. Ing. Tomáše Jelínka jsme poznali jako inteligentního, tolerantního a pracovitého člověka a v této chvíli musíme odsoudit všechny útoky, které jsou proti jeho osobě vedeny v pomlouvačné kampani, která nemá v naší komunitě obdoby.

Je nám líto, že se do této kampaně zapojil i rabín Karol E. Sidon, jenž by měl být vzorem moudrosti a mírnosti. Nejsme proti ortodoxnímu směru judaismu, který považujeme za nezbytné tradiční jádro židovské komunity. Nesmí však své vyznavače vést k fanatic-

kému elitářství a aroganci. Vyvolenost znamená výsadu ke službě Bohu, nikoliv povýšenost, až pohrdání ostatními lidmi.

Představenstvo Židovské liberální unie se proto připojuje k Dopisu židovských akademiků ze dne 7.12.2004 a apeluje na všechny členy Židovské obce v Praze, kterým je myšlenkově blízký liberální směr judaismu, aby se v této rozhodující chvíli, jež na dlouhý čas určí budoucí vývoj židovské komunity nejen v Praze, ale v celé České republice, s plnou zodpovědností zúčastnili vyhlášeného korespondenčního hlasování (s termínem do 20.12.2004) a podpořili Ing. Tomáše Jelínka a jím vedenou Koalici vyslovením důvěry stávající reprezentaci ŽOP. Jsme přesvědčeni, že tato reprezentace je zárukou demokratizace, liberalizace a pluralizace židovského života v pražské Obci.

Jménem představenstva Židovské liberální unie

Ing. Bc. František Fendrych, Ph.D. (předseda)
RNDr. Jiřina Nováková, CSc. (místopředsedkyně)
Věra Chudáčková, prom.ped. (místopředsedkyně)
Benjamin Kuras, spisovatel
Mgr. Tomáš Květák
MUDr. Bohumil Skála, Ph.D.
PhDr. Daniela Tamášová
Mgr. Jozef Wagner

V Praze dne 10.12.2004

Celá Tóra je na vytváření míru, jak je psáno:

**„Cesty Tóry jsou přívětivé a všechny její
stezky vedou k míru“
(Talmud, Gitin 59b)**

Rozhovor s Davidem Stecherem

David Stecher byl jeden z mála mladých lidí, kteří se účastnili náboženského života Obce v 80. letech. Jeho Bar Micve v Jeruzalémské synagoze pod vedením kantora Bluma v roce 1982 byla výjimečnou událostí. Po roce 1989 stál u zrodu České unie židovské mládeže a byl jejím prvním předsedou. V letech 2001-2004 byl předsedou revizní komise ŽOP a po volbách v roce 2004 se stal místopředsedou ŽOP.

Hatikva: *S pražskou Židovskou obcí žijete celý svůj život. Vždyť pan kantor Feuerlicht vždy dával k dobru, že jste měl obrázku na jeho stole na rabinátu. Jaká byla 80. léta na Obci?*

Dovolím si okomentovat i konec 70. let. Dle mého názoru tam totiž moc velký rozdíl nebyl, jelikož na Obec v podstatě nechodil nikdo z mladé generace, věkový průměr členů Obce byl hluboko nad 80 let. Lidé mého věku, v té době děti a později teenagery, tam nechodili vůbec. Moje vzpomínky se skládají např. z toho, jak jsem chodil do Jeruzalémské synagogy a byl jsem tam nejmladším členem minjenu, což se moc nezměnilo doteď, i když jsem o více jak 20 let starší.

Koncem 80. let jsme napsali protestní dopis, který se týkal nejen potlačování náboženských svobod ale i života Obce. Podepsalo ho jen 26 lidí ze všech členů Obce, která čítala v té době 900 členů, navíc z těch 26 bylo 5 z naší rodiny, takže to číslo je dost tristní. O to více se dnes často bavím, kolik se vyrojilo odbojářů a revolucionářů na Obci, škoda, že nebyli takoví hrdinové v těch 80. letech. Největší paradox je, že nejvíc si otvírají ústa lidé, kteří v těch dobách vědomě spolupracovali s StB, je zarážející, že ti lidé nemají v sobě kousek studu.

Hatikva: *Když přišel rok 1989, všichni očekávali pozitivní změny. Jak jste tehdy vnímal budoucnost pražské Obce? Proč jste zakládali ČUŽM?*

Máte pravdu, že všichni očekávali pozitivní změny. Tedy dovolím si říct, že skoro všichni, protože jak jsem podotkl už na začátku, tak věkový průměr Obce tehdy byl nad 80 let a spousta lidí se toho nedožila, anebo zemřela krátce po politických změnách během roku 90. Co se mne týče, tak budoucnost Obce jsem vnímal tak, že snad konečně přijdou také mladí lidé židovského původu, kteří dříve do Obce nechodili, např. kvůli tomu, že jejich rodiče se k židovství nehlásili, nebo se báli se

k němu přihlásit. O nějaké euforii si nedovolím mluvit, protože si pamatuji na setkání v jídelně Obce v prosinci 1989 a lednu 1990, která byla úplně plná a tam si suverénně vzalo slovo pár lidí, které jsem do té doby na Židovské obci neviděl, anebo viděl, ale o těch se už tehdy vědělo, že mají hodně nejen másla na hlavě. Začali si tam vylévat své srdce, co všechno si vytrpěli a jací byli velicí odbojáři proti režimu. Už tehdy se snažili vehementně prosadit jako ti praví Židé a začali diktovat co je zapotřebí udělat. Opravdu se jim postupně celkem pohodlně podařilo zaplout do výkonných struktur Židovské obce.

ČUŽM jsme zakládali na podzim roku 1990 a mám na to krásné vzpomínky, protože nás tehdy opravdu bylo pár mladých nadšených lidí ve věku 15 – 30 let, kteří se rozhodli něco nezištně společně dělat pro budoucnost Židovské obce v Praze. Na začátku nás nebylo v Praze víc než dvacet a kromě toho, že jsme se několikrát za rok společně setkávali s dalšími mladými členy ČUŽM z celé republiky na tzv. výjezdních seminářích, tak jsme se pravidelně scházeli v tzv. klubovně v Jeruzalémské synagoze. Na Obec jsme společně chodili na výuku angličtiny s rodilým mluvčím, spoluorganizovali Chanuku, Purim, Pesach a samozřejmě pomáhali se stejnými akcemi pro děti. Časem to úvodní nadšení opadlo a rozdělili jsme se na pár skupinek, které trvají dodnes.

Hatikva: *V letech 2001 - 2004 jste byl předsedou revizní komise. Měl jste možnost nahlédnout do aktivit Obce hodně zblízka. Jak fungovala?*

Ano, měl jsem možnost nahlédnout do aktivit Obce hodně zblízka. Tady je zapotřebí zdůraznit, že revizní komise tehdy v podstatě neměla žádné pravomoci, dávala jen své návrhy na opatření reprezentaci a vedení. Záleželo pouze na nich, zda budou ochotni s náměty něco dělat. V revizní komisi jsme se velice blízce spřátelili s doc. Otou Rothem, který byl předtím členem reprezentace a jelikož už tehdy v roce 2001 nechtěl znovu kandidovat, protože jak on říkal, že vlastně tam rozhoduje hrstka lidí a ti ostatní se podle toho řídí, tak jediné kde myslel, že to třeba má smysl, je revizní komise. Musím říct, že na něj a spolupráci s ním rád vzpomínám. Byli jsme velmi blízcí přátelé. O to víc mne nedávno zasáhla jeho smrt.

Ale zpět k Vaší otázce. Čím víc do dění na Obci člověk hlouběji pronikal, tak zjišťoval bezmocnost s čímkoliv něco udělat. Chvillemi to byla přímo bezmoc cokoliv prosadit, změnit, jelikož vládnoucí garnitu-

ra na Obci byla a je přesvědčena, že jim ta Obec patří a že to mají na „věčné časy a nikdy jinak“. Velice dobře si pamatuji, jak se na nás v únoru 2003 sesypala vlna kritiky a nelibosti od určitých „vybraných členů“, že jsme si dovolili kritizovat předložený návrh stanov. Nakonec nám tehdy dala schůze členů za pravdu a návrh se předělával. Se stanovami je doteď problém, dovolím si říct, že k tomu, že nějaká diskuze vůbec vznikla, jsme s Otou Rothem myslím přispěli.

Hatikva: *Proč jste pro volby v roce 2004 spoluzakládal s Tomášem Jelínkem Koalici za demokratickou obec?*

Koalice vznikla spontánně. Často jsme vedli s Otou Rothem při naší práci v revizní komisi rozhovory o tom, jak jsme vlastně absolutně bezmocní, že ať předložíme jakýkoliv návrh, tak je vždy a pouze na rozhodnutí vedení a reprezentace Obce, jak s tím naloží. A tam rozhoduje silné jádro 4 až 5 lidí, ostatní jen přizvukují, protože skoro každý je nějak zaháčkovaný finančně s Obcí. Spousta členů tehdejšího vedení i Obce byla a je finančně propojena ať už s ŽOP, anebo s FŽO. Zde je ještě zapotřebí doplnit rodinné příslušníky dotyčných členů. Takže vlastně jediná možnost tehdy byla, prezentovat toto vše před shromážděním členů. Jak víte, většinu rozhodnutí členského shromáždění pak vedení a reprezentace nerespektovaly. Je zapotřebí zdůraznit, že koncem devadesátých let za předsednictví Jiřího Danička, současně dlouholetého a jediného, nejspíš na věčné časy, šéfredaktora Roš Chodeš, se několik let shromáždění členů nesvolalo vůbec, což bylo jasné porušení stanov. Ale nikdo se tím nezabýval, ani vedení, ani reprezentace. A tak jsme se s Otou Rothem shodli, že pokud se má něco změnit k lepšímu a ne jen si pořád stěžovat na poměry, tak je nutné, jako v každé demokratické společnosti a při svobodných volbách, vytvořit skupinu lidí, kteří mají jiné představy o vedení Obce a předložit členům Obce svůj program a postavit vlastní kandidátku do voleb.

Tuto myšlenku přijal předseda Tomáš Jelínek. No a začali se přidávat lidé, které by v životě nenapadlo, že budou někdy kandidovat, jako např. Irena Pavlášková a Michal Herz. Protože do té doby se života na Obci moc nezúčastňovali. Ale protože mají své děti v Lauderových školách, tak se čím dál častěji setkávali s arogancí moci a nechutí o čemkoliv vedení Obce diskutovat.

Zde je zapotřebí zdůraznit, že všichni členové koalice předložili negativní lustrační osvědčení, což nebylo dříve u všech

zaměstnanců a funkcionářů na ŽOP a FŽO běžné. Jinak by totiž těžko mohl někdo vykonávat funkci na Obci už 15 let, přesto, že dosud negativní lustrační osvědčení nepředložil, atd. Takže hlavní snahou nové Koalice bylo změnit nedemokratické poměry na Obci a přivést a zapojit do aktivity více jejích členů. Jak to dopadlo dnes už všichni víme. Koalice volby vyhrála na volební období 2004–2008, takže měla mít možnost po dobu 4 let ukázat a realizovat, zda to, co slibovala, nejsou jen plané sliby.

Mezi tyto sliby patřilo vypsání výběrových řízení na všechny vedoucí funkce a spousta dalších věcí, které byly uvedeny v její volební brožůře. Určitá část lidí neunesla to, že došlo a mělo dále docházet ke změnám, a také se začala bát o své teplé a velmi dobře placené místo. Jelikož mnoha těmto lidem bylo jasné, že by v soutěži, ve výběrových řízeních nemusela uspět, nevytvořila na 4 roky opozici, ale provedla podvodný, nedemokratický puč.

Celá ta situace je velmi smutná. Nej-

horší je, že se to stalo centrem pozornosti nejen českých médií, což je přímo ostuda. Musím souhlasit s Arnoštem Lustigem, že ti lidé, kteří tu nenávisnou kampaň rozjeli, nemají žádnou židovskou duši, protože jejich předkové a ani oni samotní nemají žádnou osobní zkušenost se všemi hrůzami, kterými si židovský národ prošel. Protože jinak by přece nebylo možné, aby rozpoutali takovou otevřenou válku mezi členy Židovské obce v Praze.

Hatikva: Děkujeme Vám za rozhovor.

Soutěž o židovskou duši

Hatikva zpovídá Tomáše Jelínka

Hatikva: V roce 2004 jste vybral podrubé volby, ale dnes jste exilovým předsedou, kterého zbavili kanceláře v Maiselově ulici. Obec je rozdělena a každá její část uznává jiné vedení. Jak se nyní díváte na události uplynulého roku?

TJ: Již za svého prvního zvolení předsedou v roce 2001 jsem měl tři jednoduché priority: zavedení plurality směrů v judaismu, posílení sociální péče pro přeživší holocaust a transparentní hospodaření. Pokud má židovská komunita vzkvétat, musí zde existovat soutěž v „péči o židovskou duši“. Musí zde existovat otevřený systém, v němž nebude žádná skupina ať ortodoxní, konzervativní či reformní mít monopolní postavení nad ostatními. Komunita, která získala zpět část svého majetku, především díky morálnímu nároku přeživších holocaust, měla v daleko větší míře investovat do sociálních služeb, protože to bylo nanejvýš potřebné. Navíc bylo v této oblasti učiněno v druhé polovině 90. let plno slibů, na které se jaksi zapomnělo. O to víc byl skutečný rozsah hospodářských možností Obce pro naprostou většinu členů, ale i volených zástupců, zcela neprůhledný. V židovských organizacích se etablovala skupina osob, která od poloviny 90. let kontrolovala FŽO, Židovské muzeum, ŽOP a židovská média (tisk a rozhlas). Konflikt zájmů, který je zcela nepřijatelný např. pro místní samosprávu, byl a stále do určité míry je u nás běžnou praxí.

Hatikva: Většina členů Obce nad tímto stavem mávla rukou s vědomím, že na něm nic nejde změnit. Proč jste za těchto okolností odešel z prestižního zaměstnání v kanceláři prezidenta ČR a vzal na sebe riziko vratké pozice předsedy ŽOP s vědomím, že v ní budete mít mocné nepřátele?

TJ: Protože jsem chápal jako jedinečnou výzvu prosadit vize, které jsou dle mého názoru pro židovskou budoucnost důležité. Jsem potomek asimilovaných českých Židů, kteří žili v kraji Vojtěcha Rakouse u Vojkovic, kolem Dobříše, v Lovosicích, v Teplicích a Osoblaze. Svou identitu cítím jako součást české společnosti, ale zjistil jsem, že židovské kořeny jsou směrdaté pro způsob života a hodnoty, které uznávám. V mém rozhodnutí dělat předsedu byla notná dávka jak idealismu, tak sentimentu. Změny však šly nesmírně ztěžka. Někomu se nechtělo příliš investovat do sociální oblasti, jiný si zase chtěl

KOALICE ZA DEMOKRATICKOU OBEC

Programové cíle pro volební období 2004 - 2008

Změna: profesionalizace, poctivost, zlepšení

DŮRAZ NA IDENTITU A DEMOKRACII

1. ŽOP je od roku 1890 dědicem principu územní příslušnosti Židů ke komunitě. Pražskou obec chceme budovat jako obec zastřešující všechny Židy žijící na území její působnosti.
2. ŽOP hodláme rozvíjet jako demokratickou a pluralitní komunitu, která poskytne všem členům prostor pro vyjádření jejich názoru a prožívání jejich židovství, bez ohledu na směr judaismu, ke kterému se hlásí.
3. Počet členů ŽOP neodpovídá jejímu historickému ani dnešnímu významu. V příštích letech se zaměříme na zvyšování počtu členů z prostředí asimilovaných Židů a Židů ze zahraničí, kteří žijí na území působnosti ŽOP.

DŮRAZ NA PRŮHLEDNOST A PROFESIONALITU ROZHODOVÁNÍ

4. Prosadíme zcela transparentní rozhodování volených orgánů ŽOP. Zamezíme střetu zájmů členů, kteří jsou v zaměstnaneckém poměru k ŽOP či k jiné organizaci, kterou ŽOP kontroluje. Zaměstnanci ŽOP nebudou moci nadále zastávat volené funkce! V tomto smyslu upravíme stávající organizační, volební a jednací řád.
5. Při obsazování pracovních míst na ŽOP a v ostatních organizacích kontrolovaných ŽOP podpoříme uchazeče s hlubším vztahem k potřebám obce.
6. Hlavním zdrojem příjmů ŽOP jsou desítky jí vlastních nemovitostí, které spravuje akciová společnost Matana. Prosadíme vypracování profesionální koncepce budoucího rozvoje a zhodnocování nemovitostí, zefektivníme jejich správu a financování k zajištění maximálního přínosu pro ŽOP.

7. Po povolební analýze vypíšeme řádná výběrová řízení na obsazení vedoucích pozic v rámci struktur ŽOP.

8. Budeme iniciovat zřízení redakční rady časopisu Roš Chodeš.
9. Vyjasníme vztahy mezi ŽOP a jí kontrolovanými organizacemi a zavedeme pravidelnou kontrolu jejich činnosti a hospodaření (Lauderovy školy, Židovské muzeum a další).
10. Hodnoty, které ŽOP spravuje, hodláme udržovat, rozvíjet a zhodnocovat poctivě ve prospěch celé obce.

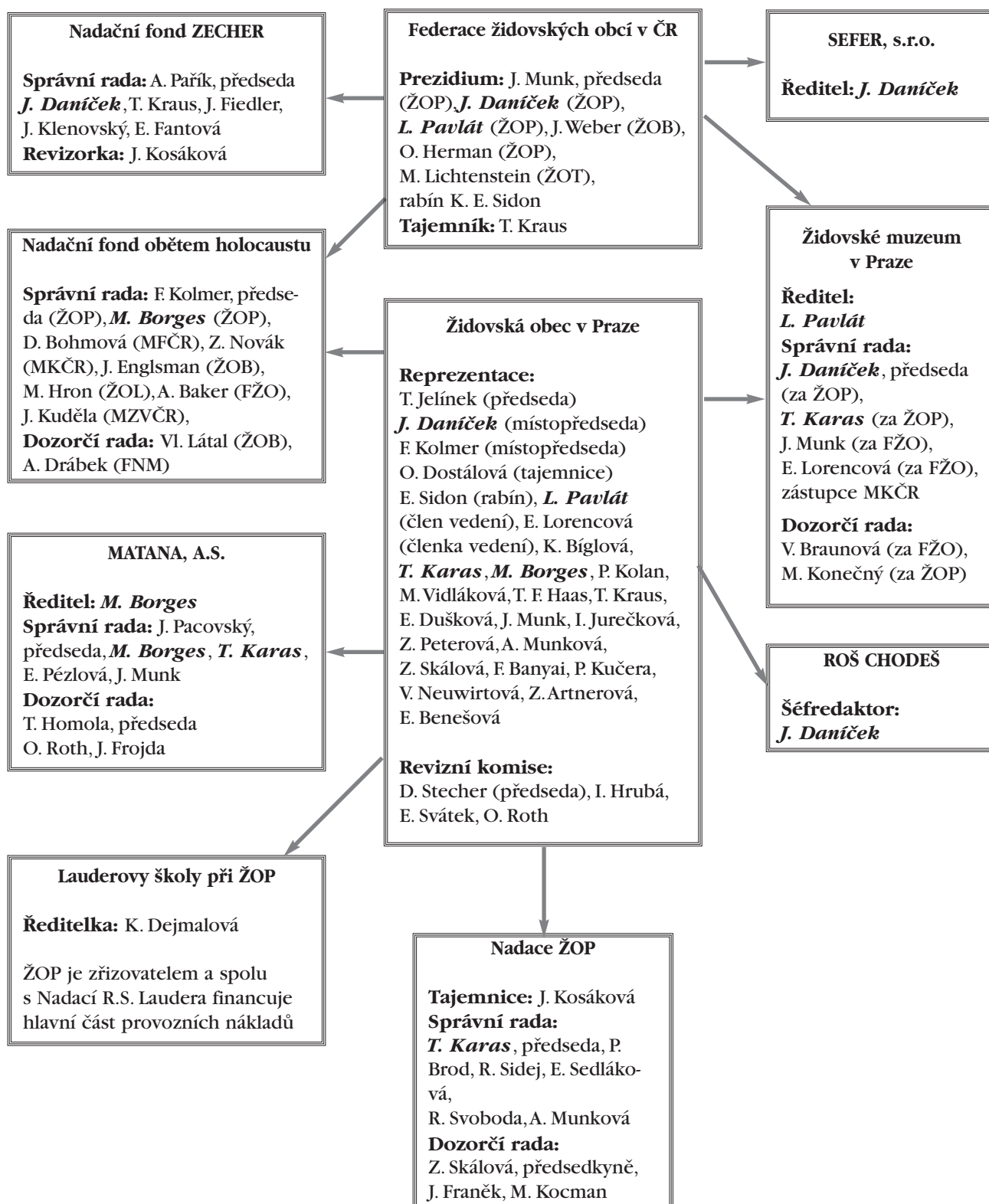
DŮRAZ NA SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ PÉČI A VZDĚLÁVÁNÍ

11. Zasadíme se o rozšiřování sociální a zdravotní péče pro potřebné členy ŽOP a o vybudování domova seniorů na Hagiboru. Tento domov s kapacitou 60 stálých míst a s denním stacionářem by měl být uveden do provozu do roku 2007.
12. Prosadíme, aby Lauderovy školy byly prostředkem návratu Židů k vlastní náboženské a kulturní tradici cestou vzdělávání a výchovy, nikoliv místem pedagogických experimentů.

Z MATERIÁLŮ KOALICE ZA DEMOKRATICKOU OBEC PRO VOLBY V ROCE 2004

„VLIV“ NEBO „STŘET ZÁJMŮ“?

Organizace kontrolované a přímo ovládané Židovskou obcí v Praze

T. JELÍNEK PŮSOBIL V LETECH 1996–2001
JAKO EKONOMICKÝ PORADCE PREZIDENTA VÁCLAVA HAVLA

podržet náboženský monopol a další byl proti zřízení sociální komise. Šlo tedy o různé druhy zájmů, ale nakonec se všichni navzájem v rozhodujících chvílích podrželi. Na Obci přežívala především klika funkcionářů-zaměstnanců, o které všichni věděli, a která vyrostla v semknutou opozici.

V rámci vývoje doby bylo tedy zcela přirozené, že jsme se rozhodli je ve volbách porazit. Naše vítězství v roce 2004 bylo založeno právě na prosazování již řečených témat plurality v judaismu, sociální péče o přeživší holocaust a transparentního hospodaření. Náš program byl u většiny členů Obce vyslyšen.

Hatikva: Proč tedy vypukl konflikt po volbách, ve kterých jste získal i absolutně nejvyšší počet hlasů?

TJ: Ta parta lidí, kteří se na Obci drželi skutečně u moci a dnes ji opět kontrolují, se možná rozhodla vyvolat puč již v den mého znovuzvolení. Náhodou se nám totiž dostal do ruky jejich e-mail z července 2004, který jednoznačně dokládá, na čem již tehdy intenzivně pracovali.

Hatikva: Jak jste na náhodně získaný e-mail reagovali?

TJ: Nijak. Věděli jsme, že volby v dubnu byly zcela korektní, proto jsme počítali s podporou většiny členů. To ostatně potvrdilo i hlasování v prosinci. Snažili jsme se tedy prosazovat naše předvolební sliby. Připravili jsme rozhodnutí pro zahájení výstavby seniorského centra na Hagiboru, založili jsme sociální a jiné komise, otevřeli jsme prostor pro vznik redakční rady pro média Obce, stabilizovali situaci ve škole, připravovali připomínku Dne obětí Holocaustu atd. Dvě klíčová rozhodnutí však učinila reprezentace, která je takovým zastupitelstvem pražské Obce, již koncem června 2004 před odesláním onoho e-mailu. Rabín Sidon, po mém předchozím rozhovoru s ním, kdy nereflektoval na nabídku, učiněnou na základě rozhodnutí vedení, odejít do čestné funkce pražského rabína, byl z funkce vrchního pražského rabína odvolán. Nebyl propuštěn. Nebyl vyhozen na dlažbu, jak se svého času říkalo za uměle vyvolané bouře, která se bezprostředně po jeho odvolání rozpoutala. Všechny výhody, jakými je především jeho služební byt a plat mu měly být zachovány. Dokonce jsme vyhlásili, že jej podpoříme ve funkci zemského rabína. Byl tedy pouze zbaven funkce, ve které ovládal duchovní rozvoj Obce. Byl pro většinu členů obrazem netolerantního židovství, které nezajišťuje budoucnost komunity, jejíž moderní historie se navíc odvíjí od zcela jiných tradic.

Tím druhým rozhodnutím bylo zadání forenzního šetření v rámci Obce, Matany a Lauderových škol. Obec se chystala jít do velké investice v souvislosti s výstavbou seniorského cent-

ra na Hagiboru, a proto bylo třeba prověřit zdravost hospodaření a mít vhodnou garanci pro banky v případě potřeby úvěru. Výsledky, které firma Ernst&Young prezentovala v průběhu léta, ukázaly na vážné problémy v uzavírání nájemních smluv firmou Matana, která spravuje většinu židovských nemovitostí.

Hatikva: Je to stále ještě neveřejná informace, nebo můžete uvést něco konkrétního?

TJ: V jednom testovaném objektu v centru Prahy byly, dle znalce, uzavřeny nájemní smlouvy, v nichž bylo sjednané nájemné asi 10 milionů korun pod tzv. ekonomickým nájemným. Tedy nikoli obvyklým tržním nájemným v oblasti, ale nájemným, kdy výnosy pokryjí jen ekonomickou návratnost budovy.

Hatikva: To by znamenalo, že Obec byla o tento rozdíl v nájemném ochuzena?

TJ: Ano. Dle mých informací si představenstvo Matany nechalo vypracovat nezávislý posudek, který odhad potvrdil.

Hatikva: Týkaly se problémy jen Matany?

TJ: Ne, i když tam dosáhly nejvyšších čísel. I ve způsobu hospodaření Obce se objevily problémy, např. s movitým majetkem na rabinátu, v kontrolní činnosti ekonomického oddělení, v podivné praxi ve spojeném fungování časopisu Roš Chodeš a vydavatelství Sefer, v nedodržování vnitřních předpisů.

Hatikva: Jaké byly problémy konkrétně na rabinátě, a co bylo podivného na fungování časopisu a vydavatelství?

TJ: Byly zde velké rozdíly movitého majetku v inventurách, v průběhu šetření se navíc ukázalo, že pan rabín Sidon měl přes 100 tisíc korun v černém fondu, za který pořídil lednice a mrazáky zcela mimo běžný pracovní pořádek Obce. Vydavatelství, které patří Federaci, a časopis, který tehdy patřil Obci, byly personálně propojeny. Ředitel vydavatelství, pan Daníček, byl šéfredaktorem časopisu a redaktori časopisu pracovali na projektech vydavatelství. Přitom fyzicky bylo vydavatelství v prostorách redakce časopisu a neplatilo žádný nájem, ani se nepodílelo na nákladech provozu redakce. Obec dotovala časopis částkou přesahující 2 mil. korun ročně a přitom ani neměla k vydávání povolení příslušného úřadu. Auditor označil propojení redakce a vydavatelství za rizikové. Navrhl provést audit hospodaření v tomto středisku.

Hatikva: Takže hlavním důvodem k puči byl audit?

TJ: Dle mého názoru lidé, kteří se těmito kroky cítili existenčně ohroženi, byli hlavním motorem převratu, který nemá s běžným chápáním demokracie nic společného. Jak řekl jeden bývalý osvětimský vězeň, který byl ve vedení Obce. Oni vyvolali občanskou válku mezi pražskými Židy a u toho on nebude asistovat. K takové nevraživosti a zlobě potřebujete mít silný motiv. Strach z dokončení a zveřejnění auditu takovým motivem nejspíše je.

Boj proti odvolání rabína Sidona, který se „prodával“ médiím, byl jen emocionální zástěrkou, která měla přilákat příznivce. Ostatně to jasně napsal jeden z protagonistů Platformy. Pokud by skutečně bojovali proti odvolání Sidona, byl by dnes opět vrchním pražským rabínem, který vede bohoslužby ve Staronové synagoze. Jim ale šlo především o udržení kontroly nad hospodařením židovských institucí, které za jedno volební období přeroděly asi miliardu korun.

Hatikva: O co se tedy vlastně pořád ještě bojuje?

TJ: Oni nyní bojují o zachování svých výsad. Převrat přerušil naše jednání s firmou Ernst&Young o závěrečné zprávě. Od té doby je věc zametena pod koberec. I když je mezi našimi

Hlasování do reprezentace *		celkem					
ZOP na volební období 2004-2008 *							
č.	Jméno	Datum narození	p.h.		pořadí		
12.	Jelínek Tomáš, Ing.		422		1		
37.	Pavlat Leo, PhDr.		391		2		
26.	Kraus Tomáš, JUDr.		301		3		
4.	Daniček Jiří		298		4		
21.	Kolan Pavel, MUDr.		294		5		
36.	Pavlásková Irena		276		6		
22.	Kolmer Felix, Prof. Ing. DrSc.		273		7		
46.	Svoboda Richard, Ing.		273		8		
51.	Wagner Jozef		273		9		
10.	Herz Michal, Mgr.		272		10		
45.	Stecher David, Bc.		268		11		
1.	Abramson Samuel r., PhDr.		267		12		
7.	Oráská Johana		263		13		
50.	Vondráčková-Jahodová Pavla, M		261		14		
19.	Kliment Petr, MgA.		260		15		
32.	Neuwirthová Věra		253		16		
34.	Nováková Eva, Mgr.		252		17		
33.	Novák Ondřej		249		18		
29.	Munk Jan, PhDr.		243		19		
11.	Homola Tomáš, Mgr.		239		20		
38.	Peterová Zuzana, PhDr.		238		21		
17.	Karas Tommy		236		22		
20.	Klímová Helena, Mgr.		233		23		
30.	Munková-Synková Alena, Ing.		232		24		
2.	Bányai František		230	NAHRAZENÍ	25		
42.	Roth Jakub		230		26		
49.	Vidláková Michaela, RNDr.		228		27		
48.	Vaňková Helena		226		28		
23.	Kolský Tomáš		224		29		
27.	Kučera Petr, RNDr.		216		30		
24.	Kosáková Eva, PhDr.		215		31		
44.	Skálová Zuzana, RNDr.		214		32		
18.	Katuščík Ludovít, JUDr.		210		33		
28.	Lorencová Eva		210		34		
35.	Pasternak Tomáš		207		35		
47.	Šváb Jakub		207		36		
16.	Kadlec Miroslav		201		37		
25.	Král Pavel, Mgr.		195		38		
8.	Ernyei Ondřej		191		39		
14.	Jurečková Ivana		187		40		
52.	Wittmannová Sylvie		186		41		
9.	Fantová Eva		183		42		
43.	Schafer Tomáš		162		43		
3.	Biglová Kateřina, PhDr.		159		44		
39.	Planer Petr		136		45		
6.	Divecký Jan		131		46		
5.	Divecká Helena		128		47		
41.	Poskočil Jaroslav, Ing.		126		48		
31.	Neumann Josef, Ing.		124		49		
15.	Jurečková Petra, Mgr.		117		50		
13.	Jerochová Eva		109		51		
40.	Polevá Ljuba, PhDr.		96		52		
			11615				

Hlasování do rady FZO v CR na volební období 2004-2008			celkem	
č.	Jméno	Datum narození	p.h.	
10.	Jelinek Tomáš, Ing.		420	1.
19.	Pavlát Leo, PhDr.		399	2.
3.	Daniček Jiří		312	3.
1.	Abramson Samuel r., PhDr.		298	4.
14.	Kolmer Felix, Prof. Ing. DrSc.		298	5.
15.	Munk Jan, PhDr.		287	6.
23.	Vondráčková-Jahodová Pavla, Mgr.		285	7.
20.	Stecher David, Bc.		270	8.
13.	Kliment Petr, MgA.		268	9.
18.	Nováková Eva, Mgr.		267	10.
22.	Vidláková Michaela, RNDr.		266	11.
17.	Novák Ondřej		284	12.
7.	Gyori Peter, Mgr. M.A.		263	13.
4.	Dráská Johana		259	14.
12.	Karas Tommy		247	15.
9.	Homola Tomáš, Mgr.		228	16.
21.	Vaňková Helena		228	16.
5.	Ernyei Ondřej		222	
2.	Biglová Kateřina, PhDr.		221	
6.	Fantová Eva		212	
11.	Kadlec Miroslav		200	
8.	Herman Olo		180	
16.	Nemessanyi Andrej, Mgr.		180	
			6074	

VÝSLEDKY VOLEB DO RADY FEDERACE ŽIDOVSKÝCH OBCÍ ZA ŽOP

opponenty pár těch, kterým se ty minulé, a dnes opět současné, poměry nelíbili, musejí mlčet, protože bez podpory zainteresovaných nemají šanci ve volbách uspět. My bojujeme o prosazování naší vize, která v loňském roce dostala dvakrát podporu většiny hlasujících členů Obce. Akceptujeme porážku v demokratických volbách, ale my zde bojujeme proti tomu, aby se puč stal akceptovatelným nástrojem ovládnutí naší komunity.

Hatikva: *Mluvíte o výsledcích forenzního šetření, ale na internetu se již objevily informace, že na Vás byla podána trestní oznámení za špatnou správu cizí věci a zneužití databáze členů Obce. Nedopustil jste se i Vy nějakých chyb při hospodaření na Obci?*

TJ: Určitě jsem se řady chyb dopustil tak jako každý, kdo řídí instituci se 150 zaměstnanci, ale žádná z nich se nerovná trestnému činu. Navíc mi nikdy nebyla, i přes mé naléhání, předána agenda Obce a řadu věcí jsem se dozvídal za běhu. Obec byla zasažena povodní a půl roku jsme neřešili téměř nic jiného. Přesto Obec za mého řízení v letech 2002-2004 vytvořila čistý zisk asi 48 milionů korun, dokázali jsme rozjet nové sociální projekty, které byly financovány ze zahraničních grantů. Byla vytvořena řada dokumentů potřebných pro dobrou správu majetku apod. Trestní oznámení jsou nástrojem politického boje, mají za cíl poškodit mou důvěryhodnost a lidsky mne zničit. Je to, bohužel, realita tvrdos-

ti střetu, který se odehrává. Naštěstí většina trestních oznámení již byla odložena. Státní zástupce z Prahy 1 to formuloval velmi přesně, že v rámci rozkolu v Obci dochází ke snahám spory kriminalizovat.

Ale v tom srovnání je jeden zásadní rozdíl. Forenzní šetření vyhotovila mezinárodní renomovaná nezávislá firma, která nereagovala na žádnou politickou poptávku. Ta zpráva nešetří nikoho. Měla by se zveřejnit, aby si naši členové udělali vlastní úsudek. V případech podaných trestních oznámení je vše cíleno pouze na mou osobu a já nemám možnost ani nahlédnout do podání, které je účelově připravováno nějakou právní kanceláří na objednávku pana Františka Bányai. Oni prostě hrají na tu starou osvědčenou jistotu, že když na někoho hodí bláto, tak ono vždy trochu ulpí. Neobeznámení lidé si řeknou: „Na každém šprochu je pravdy trochu.“

Hatikva: *Vraťme se k samotnému puči a jeho průběhu. Jakým způsobem jste byl odvolán?*

TJ: Již před shromážděním členů 7.11. 2004 bylo naprosto zřejmé, že skupina, která si říká Platforma, kolem níž se shromáždili především ti členové Obce, kteří jsou zaměstnaní v židovských institucích a také jejich rodinní příslušníci, chce vyvolat předčasné volby. Podle stanov bych v těchto předčasných volbách nemohl kandidovat, protože člověk smí být předsedou jen po dvě následná volební období. Oni také doufali, že

✓
C. 4

**Výsledky sčítání hlasů z korespondenčního hlasování ŽOP o vyjádření
důvěry, nebo nedůvěry Reprezentaci ŽOP jako celku, konaného dne
20.12.2004**

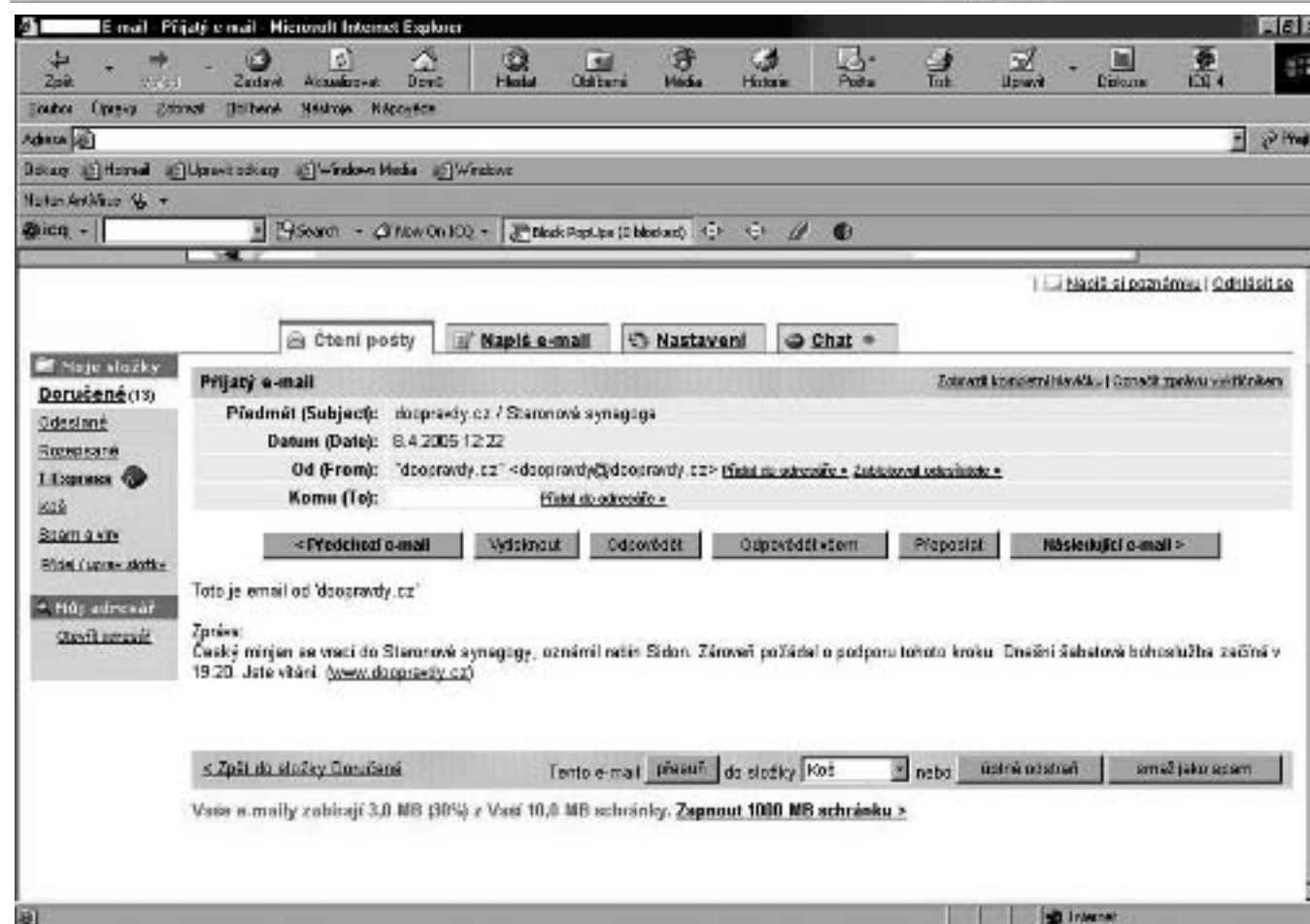
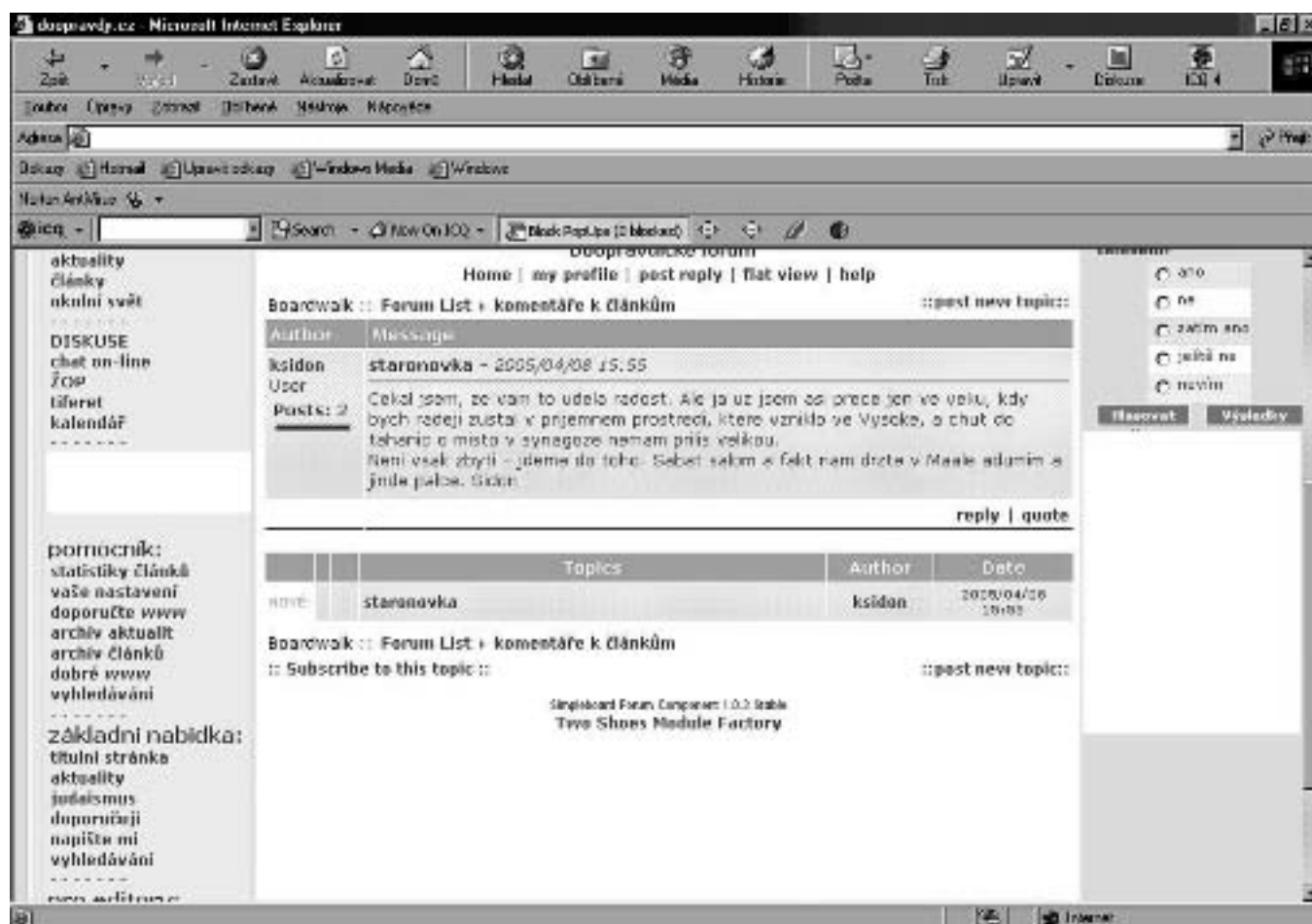
Na základě naší vzájemné smlouvy ze dne 19.12.2004 jsme dne 20.12.2004 provedli sčítání výsledků hlasování o vyjádření důvěry, nebo nedůvěry Reprezentaci ŽOP jako celku, která vzešla z řádných voleb konaných 25. dubna 2004. Sčítání probíhalo v kancelářských prostorách společnosti Ivan Gabal – Analysis & Consulting, se sídlem Na baště sv. Jiří 9, Praha 6, za přítomnosti notáře a členů volební a mandátové komise. Výsledky jsou následující:

Celkem došlé hlasy	506
Neplatné hlasy ke skartaci ¹	26
Nevyplněné hlasovací lístky	8
Počítané platné hlasy	472
Hlasy - ANO	405
% z platných hlasů	85,81 %
Hlasy - NE	67
% z platných hlasů	14,19 %

V Praze dne 21.12.2004 ve 13:00 hodin

Za zhotovitele: PhDr. Ivan Gabal

¹ O skartaci rozhodla volební komise, neboť obálky neměly základní náležitosti platného hlasu.

RABÍN SIDON A JEHO PŘÍZNIVCI SE PŘIPRAVUJÍ NA STŘET VE STARONOVÉ SYNAGOZE 8.4.2005. JEDNÁ SE O JEDNOSTRANNÉ PORUŠENÍ RABÍNSKÉHO SOUDU.

Člen velkého rabínského soudu
představený „Da'at Moše“ – Sadagora

S pomocí Boží 7.adar rišon (5)765

Rabínovi Mordechajovi Deše

rabínovi v Kfar Saba

a tomu, kdo bude působit jako šaliach v Praze

a jako člen rabínského soudu tamtéž

Rabínovi Sidonovi šalit“a

Rabínovi Barašovi šalit“a

Rabínovi Barašovi šalit“a

Rabínovi Kalcheimovi

a představeným Pražské obce

Jako odpověď a jako pokračování telefonického rozhovoru, podávám následující
vysvětlení a výklad svých slov:

- 1.) Jmenování rabína Baraše do funkce rabína Staronové synagogy bylo rozhodnutím našeho rabínského soudu, který zasedal v měsíci avu roku (5)764 a to bylo také písemně sděleno v jeho výroku (da'at tora), který byl tehdy vyneseno (§ 11) a v tom není nic nového.
- 2.) Vzhledem k tomu, že uplynula větší část roku, rozhodl jsem se realizovat toto rozhodnutí v měsíci adaru tohoto roku. Obrátil jsem se s žádostí na vrchního českého rabína Sidona šalit“a a na představené pražské obce dopisem z 15.ševatu (5)765 a požádal jsem je, aby toto rozhodnutí realizovali v praxi.
- 3.) Protože má slova byla nesprávně interpretována, považoval jsem za nutné oznámit výslovně jmenování svým vlastnoručním dopisem, tím, který jsem zaslal rabínu Barašovi, samozřejmě toto rozhodnutí zavazuje všechny zúčastněné, kteří se podepsali pod výnos rabínského soudu.
- 4.) V souvislosti s argumentací zda-li se bude nebo nebude realizovat rozhodnutí rabínského soudu, Vám sděluji, že vše, o co jsme byli požádáni bylo rozhodnout ve sporu, který vznikl v Praze v záležitosti rabinátu a poté, co jsme vyslechli strany ve sporu a jejich různá tvrzení, dospěli jsme k rozhodnutí, které jsme vyjádřili ve výroku, který jsme vydali. A napsali jsme, že od této doby tato záležitost již není v naší moci a její realizace je věcí obou stran. Není na nás, abychom soudili do jaké míry realizují nebo nerealizují to, co bylo řečeno. Jestliže

jsou stížnosti na to, že rozhodnutí rabínského soudu se nerealizuje, je možné je přednést rabínskému soudu (ne našemu rabínskému soudu, neboť nepovažují za užitečné přednést tyto stížnosti mě a proto se v této fázi vývoje nebudu už do této věci míchat).

- 5.) Jen nemyslitelné, že kdokoliv z podepsaných, kteří přijali rozhodnutí rabínského soudu by ho nerealizoval. Každý věřící člověk a každý bohabojný člověk v Praze je povinen uposlechnout rabínský soud. A samozřejmě, jestliže se podepsal a stvrdil tak svým podpisem, že tak učiní a tím spíš, když se jedná o rabína. Každý zbožný Žid je povinen uposlechnout rozsudek rabínského soudního dvora. A je povinností všech činitelů v pražské obci uposlechnout rozhodnutí rabínského soudu a realizovat ho.
- 6.) Co se týče tvrzení, že načasování rozhodnutí jmenovat rabína Baraše, není vhodné – víte, že podle názoru jedné strany ve sporu není žádné načasování vhodné a podle názoru druhé strany je vhodné jakékoliv načasování. A proto, když uplynula větší část roku – je rozhodně vhodné podle našeho rozhodnutí příslušným výrokem.
- 7.) Chtěl bych požádat, abyste si znovu uvědomili, že nejdůležitější je přestat s jakýmkoliv spory. Konec se spory v Pražské obci! Je povinností každého věřícího člověka učinit vše co zamezí jakémukoliv jednání vedoucímu k zesílení sporu.
- 8.) Tento dopis je také určen všem pražským rabínům a představeným a členům obce.

Rabín Z.Nechemja Goldberg
přisazující rabínského soudního dvora

Vlastnoruční podpis.

Překlad z jazyka hebrejského do jazyka českého.

Vrchní rabín Izraele

S pomocí Boží 6.adar rišon 5765

Vážení

Rabín Efrajim Karol Sidon šalit"a – vrchní rabín a prezident rabinů v Čechách a Praze

Rabín Manis Baraš šalit"a – rabín Staronové synagogy

Rabín Menachem Kalcheim šalit"a – zástupce vrchního rabína a odpovědný za kašrut

Vážení představitelé pražské obce!

Pozdravy a požehnání ze svatého města Jeruzaléma!

Město Praha bylo odedávna jedním z největších židovských center v Evropě i v celém židovském světě. Tomuto městu je přičítána velká důležitost, neboť zde vznikla mnohá právní ustanovení, byly zde zavedeny mnohé zvyky a zejména v něm působili významní a proslulí rabíni, jejichž jména a památka vyvolávají v našem národě bohabojnost a úctu, z jejich úst čerpáme dech života a z jejich vody se napájíme, jejich památka necht' chrání nás a celý Izrael.

Také dnes, po hrůzné katastrofě, která postihla Prahu stejně jako ostatní země Evropy, je stále ještě proslulá a má velkou důležitost v očích celého židovstva kvůli svým významným synagogám a starobylým hřbitovům, na nichž se nacházejí hroby velkých osobností Izraele. S pomocí Boží se nám podařilo že „Tóra se navrácí zpět do svého útočiště“ a v tomto městě znovu se obnovuje židovství zásluhou vaší požehnané činnosti, kéž vám Bůh dopřeje úspěch.

Jako mnozí jiní jsem se se zármutkem na konci minulého roku dozvěděl o sporech, které mezi vámi zavládly. Dostaly se k nám i novinové články a tak, jak je to obvyklé, když dojde k rozporům – nepřidá to k posvěcení Boha. Když jsem se setkal s předsedou obce panem Jelínkem, řekl jsem mu svůj názor, že nejlepší cestou k ukončení sporu je dostavit se k soudnímu dvoru nějakého známého a zkušeného rabína. Měl jsem velkou radost,

když jsem se dozvěděl, že jste se takto zachovali a rozhodli jste se předložit sporné záležitosti, které jsou mezi vámi u soudního dvora proslulého rabína Zalmana Nechemji Goldberga šality, člena velkého rabinského soudního dvora v Jeruzalémě. Takto je vhodné jednat pokud dojde ke sporu a rozdílům v názorech mezi Židy a kéž by tak podle vás činili i jiní.

Nyní jsem se dozvěděl, že rabín Goldberg šalit“a vynesl v této záležitosti rozsudek. Tímto vám chci dodat sílu a popřát, aby dal Bůh, že v důsledku uposlechnut slov učenců a přijetí rozsudku, se k vám vrátí mír a budou o vás platit slova proroka Zechrjahua: „Jen milujte pravdu a pokoj!“

Využívám této příležitosti, abych požehnal závěrečnému rozhodnutí rabinského soudu, že rabín Efrajim Karol Sidon šalit“a bude zastávat funkci vrchního rabína a presidenta rabínů Čech a Prahy, rabín Manis Baraš šalit“a bude zastávat funkci rabína Staronové synagogy a rabín Menachem Kalcheim šalit“a bude působit jako zástupce vrchního rabína a odpovědný za kašrut, necht' jest vůlí Boží, aby vykonávali úspěšně své funkce a přiváděli Izrael k Otci, který je na nebesích, v míru a pokoji, k prospěchu vaší významné obce a k dobru celého Izraele, amen.

Kulaté razítko vrchního rabinátu Izraele

S úctou

Podpis: Jona Metzger

vrchní rabín Izraele

by získali více míst v Reprezentaci. K tomu vede legální cesta, kdy členové Obce vyjádří nedůvěru reprezentaci. Pak jsou vypsaný předčasné volby. Avšak podle Stanov do voleb řídí Obec stará reprezentace.

Hatikva: *Toto shromáždění nebylo takovou legální cestou?*

TJ: Shromáždění členů bylo plně velmi agresivních vystoupení našich oponentů, ale zcela absurdní bylo hlasování o odvolání předsedy a místopředsedů. To nebylo na programu shromáždění, který byl v řádné lhůtě rozeslán členům, dokonce to nebylo ani schváleno jako program na samotném shromáždění. Navíc dle stanov, k odvolání členů reprezentace může dojít jen ze zcela závažných důvodů. Nejprve o tom musí rozhodnout reprezentace a poté shromáždění členů. Nic takového se nestalo. Víte, byl to čistý puč, který většina členů reprezentace stále odmítala akceptovat. Na základě tohoto shromáždění bylo vyhlášeno hlasování o důvěře reprezentaci jako celku, které mělo probíhat korespondenční a prezenční formou. Touto formou u nás probíhají volby. Volební komise, která se oprávněně obávala excesů ze schůze 7.11., zrušila prezenční hlasování a prodloužila termín pro korespondenční hlasování. Ale pučisté pokračovali ve svých neregulérnostech dál a 12.12.2004 odvolali dalších šest členů reprezentace na setkání členů (cca. 200 lidí), které ani nemělo charakter řádného shromáždění a zrušili korespondenční hlasování o důvěře. To bylo plivnutí do tváře především členům starší generace, která tradičně volí korespondenční formou. Navíc se toho setkání účastnili a hlasovali na něm i lidé, kteří nejsou členy Obce.

VÝBĚR Z DOPISŮ ÚČASTNÍKŮ SCHŮZE DNE 7.11.2004

A) dopisy adresované předsedovi TJ

Byla jsem na té inkriminované schůzi naší Obce 7.t.m. Šla jsem tam Vás a novou reprezentaci podpořit. Není třeba pouštět se do podrobností, ty Vy znáte lépe než já. Tam na místě jsem neměla pocit, že bych mohla být něco platná v tom agresivním zmateném prostředí. Cítila jsem totéž, co jeden z přítomných starších pánů, který na závěr svého vystoupení řekl „Poprvé v životě se stydím za to, že jsem Žid...!“ Měla jsem chuť říct: „Pojďte, všichni jak tady jsme, a popojďme o pár domů dál, do Pinkasovy synagogy. Staří a starší ať si zavzpomínají, mladí ať se zamyslí a jdou do sebe...“ Neudělala jsem to, beztak pochybuji, že by to bylo něco platné. Jen mi Vás bylo strašně líto, přesněji řečeno měla jsem strašný bezmocný vztek.

Po přestávce, když jsem pochopila, kam to asi spěje, jsem to vzdala a odešla.

paní P. 17. 11. 2004

Zúčastnil jsem se Shromáždění členů ŽOP 7.11.2004. Sledoval jsem jak lidé okolo p. Daníčka, Pavláta, Bányae a dalších brilantně předváděli svou připravenou hru plánovačů a realizátorů puče. Nebylo zapomenuto na nic. Ani na to, kdo kde bude sedět, hlásit se, mluvit, hlasovat. Paní Klímová – tchyně pana Pavláta – stála pod tribunou a svou „T“ připomínkou nastartovala celou akci. Existují všechny důvody k vyhlášení hlasování na schůzi ŽOP za neplatné...

Schůze se zúčastnila řada lidí, i mimopražských, kteří neměli na schůzi ŽOP, co hledat. Tito lidé byli zřejmě zorganizováni platformou. Jejich přítomnost měla napomoci při hlasování a při tom, aby diskusními příspěvky ovlivňovali přítomné členy...

Mandátní komise vykonávala svoji práci v režii platformy. Jsou příklady, že se pokoušela bránit vstupu do sálu lidem, o kterých věděla, že jsou z koalice...

Při závažných diskusních příspěvcích v neprospěch platformy bylo v činnosti rušení v podobě dupání do podlahy a výkřiky. Je zřejmé, že dupání a jiné rušení bylo součástí akce platformy.

pan F. dne 12. 11. 2004

V neděli jsem se zúčastnila shromáždění členů ŽO. Můžu říci, že jsem byla konsternována netolerancí až nenávistí mezi Židy, zmanipulovanou několika členy. Vyjadřuji Vám plnou důvěru a podporu. Současně se omlouvám, že jsem Vás nepodpořila diskusním příspěvkem, i když jsem se několikrát hlásila. Mám však dojem, že slušní lidé se v takovém ovzduší nemohli prosadit proti finančně zainteresovaným členům. Jsem přesvědčena, že účelem je zabránit zveřejnění výsledku auditu.

Jsem také jednou z těch, která dostala hanebnou přihlášku do penzionu Hagibor. Byla bych ráda, kdyby se vyšel odesílatel. Jsem rozhořčena zesměšňováním starších členů obce.

paní N. dne 10. 11. 2004

Měl jsem připraven na toto shromáždění menší příspěvek. Byl jsem přesvědčen, že se snad dá ještě něco napravit. Nečekal jsem tolik nenávisti. To už nemělo s diskuzí nic společného. Měl jsem pocit, že tolik hrubostí na Židy mohou pronášet jen antisemité toho nejhrubšího zrna. Přesto jsem věřil, že to má v repertoáru jen pár fanatiků. Jak já jsem se mýlil!...

....Stále jsem věřil, že konečně p. Sidon pochopí, že to musí zastavit a konečně řekne něco moudrého a ujme se role, kterou má rabín dělat. Lidi spojovat a ne rozdělovat. Opět jsem se mýlil. Viděl jsem na balkoně jen staršího muže, který má radost z pomsty a bez ohledu na to, co může tato roztržka, nebo lépe řečeno, tato válka na radnici přivést. Měl prakticky poslední možnost ukázat, že mu Koalice křivdila a že právě on je tím mužem, který má nárok lidi poučovat. Nestalo se. Stál tam jako bůh války.

pan K. 13. 11. 2004

...Zúčastnil jsem se tohoto shromáždění a očekával jsem poněkud bouřlivý průběh. To, co jsem však zažil, jsem opravdu nečekal. Vydržel jsem tam asi 3 hodiny, pak se mně udělalo zle a musel jsem odejít. Při vší úctě k některým osobnostem Platformy se domnívám, že tak hrůzný zážitek jsme si my, kteří máme za sebou roky prožité v lágrech za války, nezasloužili. Prosím, jednání mohlo být „drsnější“, již předem bylo jasné, že obě strany jdou tvrdě proti sobě, ale to, že vedoucí činitelé Platformy vybičovali dav až k nepřičetnosti, to jsem nečekal. Málem jsem byl insultován jedním mladým mužem, který křičel na diskutujícího účastníka: „Nech toho ty dědku!“ Žádal jsem jej o slušné jednání. Nepřejte si tu reakci. Jenom silou vůle jsem se zdržel dalšího. Již ten první účastník, který se chopil mikrofonu před zahájením, si zaslouží odsouzení. Již ten dal pokyn „dav“ jak se má chovat.

Přišel jsem domů zcela otřesen a zhnusen. Nikoliv proto, že lidé se dali vybičovat k vyložené nenávisti, to je mi známo a to mě nepřekvapilo. Překvapila mě však skutečnost, že jinak vážené osobnosti, místo toho, aby situaci zklidnily se chovaly zcela opačně a že se tak stalo při shromáždění židovské komunity.

pan W. 11. 11. 2004

office CHIEF RABBI

כ"ה

ח"י תמוז התשס"ה

לכבוד הרב הראשי ונשיא הרבנים של ציכיה ופראג הרב אפרים סידון שליט"א
והרב מנחם קלכהיים שליט"א
ומר בנדזשי עמו"ש, בעיר פראג,

שמועת שמענו אודות מצב המחלוקת הקיים בעיר פראג ונדדזענו לכבוד שלמרות
ששני הצדדים התחייבו לקבל פסק של דין תורה שחוקיים עיי הרח"י ר' זלמן
נחמיה גולדברג שליט"א ורח"י המיל טון פסק דין שלו לפני כמעט שנה, בכל זאת,
מאיון סיבה שיח"י אתם מסרבים לציית לדינא והביהכנ"ס המפואר ה"אלטנוי שול"
יושב גלמוד מבלי באי שבת ומתעד! ה' יצילנו מחילול שמו הגדול הלוח!

פרטי הטיענות והתביעות לא מעלים ולא מורידים. ב"ה החלטתם להתדיין בדון
תורה והתחייבתם לקבל הפסק. אי"כ מדינא אין לזוז מהפסק ועליכם לקיימו
במלואו.

וביותר מזה, איזה בזיון כבוד התורה וחילול ה' כשרבני וראשי הקהילה לא צייתו
לדינא ובפני עם ועדה כבוד התורה מונח בקרן זוית וכדי בזיון וקצף ת"י. לא כן
עשה בישראל!

עייכ פונים אנו לכם בבקשה לעשות כל מאמץ לתקן את המצב הלא מקובל ולקיים
את פסק הדין במלואו בחקדם תאמשרי. ואם יש איזו טענות חדשות ולאורס אתם
רוצים דיונים חדשים אז בכבוד גדול תערכו עוד דין תורה עיי זבלי"א וכדומה אבל
כל זה אינו נוגע לפסק הדין הקיים שנשאר בתוקפו.

ולהשומיעם ינעם ותבא עליהם ברכת טוב ואין טוב אלא תורה "כרוך אשר יקים את
דברי תורה הזאת", ואהבה ואהוה שלים ורעות ישכנו בשערי עיר פראג עדי נזכה
לקיום מאמר המשורר "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון" בב"א.

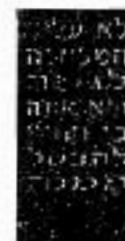
החותמים לכבוד התורה,

ד"ר הבן עמנו"א

יצחק צ'י לוי

חנוך חכתן עהרנטרייט
ראש בית דין לינדון וחמדינה

יעקב צבי זאקס
הרב הראשי

Úřad vrchního rabína.

B"H

18/ tamuz/ 5765

Váženým:

Vrchní rabín a prezident rabínů v Česku a v Praze Rabín Efrajim Sidon, šlita
a rabín Menachem Kalcheim, šlita

Donesly se k nám různé zprávy o konfliktu, který setrvává v Praze a s otřesením jsme se dozvěděli, že ačkoliv obě strany se zavázaly ctít rozhodnutí soudu Tóry vedeného rabínským geniem rabínem Zalmanem Nechemiou Goldbergem, šlita. Ten vydal před téměř rokem soudní výrok, kterým se vy z neznámých důvodů odmítáte řídit – a věhlasná synagoga „Staronová“ zůstává nadále pustá bez účastníků šabatu a svátků. Bože ochraň nás od takového znesvěcení Jeho velkého Jména!

Podrobnosti vašich protestů a námitek na věci nepřidávají ani neubírají. S požehnáním Božím jste se rozhodli předstoupit před soudní dvůr Tóry a akceptovat jeho jakýkoli výnos. Takto nesmíte porušovat soudní výnosy a musíte je zcela plnit.

A navíc, jaká to ostuda cti Tóry a znesvěcení Božího jména, když rabíni a hlavy židovské obce nectí své závazky před národem, před kongregacemi a před cti Tóry. Něco takového se v Izraeli nedělá!

I přesto se k vám obrácíme s prosbou co nejvíc se snažit napravit nepříjemnou situaci a zcela splnit kompletní rozhodnutí soudu. Máte-li nějaké nové výhrady, které potřebují nové soudní přelíčení, uspořádejte s důstojností soud Tóry. Ani to však neovlivní současný výnos Tóry, který zůstává v platnosti.

A těm, kdo uposlechnou, patří požehnání dobra a dobro spočívá v Tóře. „Požehnán, kdo plní slova Tóry“. Nechtě lásky a přátelství, mír a smír se rozprostřou nad městem Prahou.

Podepsáni v úctě k Tóře,

Jakob Zvi Sachs
Vrchní rabín
Spojeného království

Hanoch HaKohen Ehrentreu
Prezident Rabínského
soudního dvora v Londýně

VRCHNÍ RABÍN VELKÉ BRITÁNIE KRITIZUJE RABÍNA SIDONA ZA NEDODRŽOVÁNÍ ROZHODNUTÍ RABÍNSKÉHO SOUDU

Souhlasím se stanoviskem, že p. Bányai není legálním předsedou naší obce, protože se svého zvolení dovolává hlasováním shromáždění členů obce konaného 12. 12. t.m., které vyslovilo nedůvěru reprezentaci jako celku a navíc odvolalo 10 členů reprezentace bez udání důvodů.

Toto odvolání je neplatné, protože porušuje demokratickou zásadu, že odvolat z revizní komise a reprezentace obce může pouze ten, kdo revizní komisi nebo reprezentaci zvolil. Tím je volební shromáždění všech členů obce, nikoliv 10% členů.

Odvolání v průběhu volebního období pak musí být důvodné. Platí jen tehdy, spáchá-li odvolaný trestný čin nebo čin vážně poškozující obec. Obojí ve smyslu zákonů naší republiky!

Pan Bányai vážně poškozujeme naši obec a zvláště bývalé vězně nemající silné hlasivky ani fyzické síly k absolvování mnohahodinového shromáždění členů, které se konalo 7. 11. 2004 a kdy se ze 465 registrovaných účastníků dočkalo po šesti hodinách jen 175 hlasování.

Považuji Vás nadále za předsedu obce.

skupina členů S.G.S.Č.H. 2. 1. 2005

B) Dopis Platformě

Po dlouhém, kontroverzním dohadování byl konečně schválen program jednání shromáždění. Přestože jeden z bodů schváleného programu byla zpráva o činnosti PŽO, byl předseda při svém vystoupení k tomuto bodu řídicím schůze přerušen

s poukazem na to, že uplynul schválený časový limit pro diskuse (?). Po "přímluvě" jednoho z členů (nebo příznivců?) Platformy nechal předsedající hlasováním...

pan H. dne 24. 11. 2004

Hatikva: *Změnu předsedy Obce musí potvrdit Ministerstvo kultury evidenčním dokumentem, který je v praxi jakýmsi potvrzením pro třetí strany, že daná osoba je předsedou. Jestliže nebyla legální, jak ji Ministerstvo mohlo potvrdit?*

TJ: V době, kdy ještě probíhalo korespondenční hlasování o důvěře, které jsme nakonec vyhráli, byl již na Ministerstvu kultury zaevidován jako nový předseda pan Bányai. Evidenci provedla úřednice Ministerstva po setkání s Jiřím Daníčkem, který byl navíc pověřen plnou mocí tehdejšího předsedy Federace židovských obcí J. Munka k zastupování v jeho nepřítomnosti a byl též funkcionářem FŽO. Ministerstvo totiž přijímá instrukce od Federace, nikoli od jednotlivých obcí.

Hatikva: *O tom, kdo má být předsedou pražské Obce, tedy nakonec rozhoduje ne pražské členstvo, nýbrž Federace obcí?*

TJ: Ano, podle dohody s Ministerstvem je Federace jeho partnerem pro veškeré styky se státem. Jenže přesněji řečeno v praxi nerozhoduje „Federace“, nýbrž její funkcionáři. A zde narážíme opět na mocenskou strukturu několika „zabydlených“. O Daníčkově tahu registrovat nového předsedu nevědělo ani prezidium ani rada Federace, přitom rada Federace se již napjaté situaci pražské Obci věnovala. Podvodnou registra-

ci na církevním odboru zinscenovali funkcionáři Daníček, Munk a Kraus bez vědomí a schválení příslušnými volenými orgány Federace.

Hatikva: *Podle zákona o církvích má Ministerstvo možnost registraci pozdržet o pět dní, jestliže žádost o registraci není úplná, nebo jestliže o ní má pochybnosti. Vědělo Ministerstvo, že stále ještě probíhalo korespondenční hlasování o důvěře – shodou okolností dalších pět dní – a že tedy podání registrace nového předsedy bylo neregulérní?*

TJ: Ministerstvo změnu provedlo na počkání 16. prosince, i když mi ředitelka církevního odboru ještě téhož dne telefonicky potvrdila, že obdrželi reprezentaci zasláný materiál, který upozorňoval na možnost pokusu zaevidovat jiného statutárního zástupce, a navíc mně řekla, že na osobní schůzku bude mít čas až v lednu. V korespondenčním hlasování o důvěře hlasovalo 506 členů. Platných hlasů bylo 472 a z toho 405 vyslovilo důvěru. Oproti tomu pučistického setkání 12.12. – které dosadilo nového předsedu – se zúčastnilo jen asi 200 lidí, kteří většinou korespondenční volbu bojkotovali. I kdyby se tedy sečetly oba výsledky, reprezentace a moje předsednictví jasně dostaly důvěru přibližně dvou třetin členů, přes 400 lidí z celkového počtu asi 700 hlasujících.

Hatikva: *Po puči v pražské Obci proběhl puč téže skupiny lidí i ve Federaci, která rozobduje o věcech Obce. Ten se jeví ještě komplikovanější a málokdo stále chápe, co se tam vlastně stalo.*

TJ: Ony ty dva puče spolu souvisejí. Jeden bez druhého by nemohl být úspěšný. V roce 2004 zvolily všechny židovské obce své zástupce do orgánů Federace židovských obcí. Vedení Federace však odkládalo ustavení nových orgánů, protože si jeho členové spočítali, že by došlo ke stejným změnám jako v pražské Obci. Když došlo k nelegálním krokům odvolávání členů reprezentace na schůzích 7.11. a 12.12., byl tam všude i malý dovětek, že tito lidé jsou odvoláváni ze všech dalších volených funkcí. Členové mimopražských obcí sice měli pocit, že vše v Praze není košer, ale nechtěli nikomu stranit. Proto chtěli čekat na nové volby v Praze. Byla přijata různá usnesení o tom, jak bude Rada Federace postupovat. Tato usnesení však nebyla dodržena. Nové orgány nebyly, zcela v rozporu se stanovami Federace, ustaveny v roce 2004. Až v březnu 2005 byl novou Radou, kde však zasedali i nezvolení členové za Prahu, zvolen do funkce předsedy Federace pan Daníček. Porazil o pět hlasů pana Webera z Brna. A právě tyto hlasy si zajistil nelegální registrací předsedy pražské Obce, F. Bányai. J. Daníček nejprve 16.12. zaregistroval F. Bányai na Ministerstvu a pak při volbě předsedy Federace zase tvrdili, že pouze F. Bányai může závazně prohlásit, kdo je zvolen za Prahu. Pučisté neměli ani tolik odvahy, aby o tomto kroku rozhodla, dle běžné praxe, mandátová komise nově ustavené Rady. Realita byla taková, že já, který jsem dostal nejvíce hlasů členů židovských obcí v celé České republice, jsem ani neměl být vpuštěn do jednacího sálu.

Hatikva: *Puč doprovázela skvěle sebraná mediální kampaň, která Vás označovala za diktátora Lukašenkova typu, zloděje, který chce Obec okrást a majetek si odvézt do Ameriky, a celou vaši Koalici za „bejno sršňů, které jde po úlech plných medu“. Na vaši obranu se v podstatě zmohli jen Kuras a Lustig, a to ještě v publikacích s menším nákladem. Dá se dnes vystopovat, jak tato kampaň vypukla, jak byla řízená, jaký měla účinek na nálady členů Obce nebo vztahy české veřejnosti?*

TJ: Na naši obranu vystoupili i někteří židovští akademici jako např. profesor Petr Weiss. My jsme však žádnou medializaci nechtěli, stejně jako většina členů Obce. Odvolání rabína Sidona z jedné jeho funkce bylo v době prázdnin 2004 mediálně

atraktivní a velmi tomu pomohli přátelé z jeho okruhu a dále především z okruhu pana Daníčka a pana Pavláta. Například pan Hvíždala, který vydal s rabínem Sidonem několik knih rozhovorů, publikoval svá interview s rabínem Sidonem bez sebemenší snahy o nějakou reflexi, zda za jeho odvolání nemůže i jeho špatná práce. Názorové články Ivana Klímy, Zbynka Petráčka, Eugena Brikciuse, Petrušky Šustrové, Michala Klímy a Barbory Osvaldové patří do podobné kategorie. Pisatelé si vytvořili svůj názor především z důvodů přátelských či rodinných vztahů, než ze znalosti problému. V podstatě rabín Sidon vytáhl do mediální války bez ohledu na její následky pro Obec. Zachoval se velmi podobně jako v medializaci kolem nálezu zbytků židovského hřbitova ve Vladislavově ulici.

Druhým typem mediálních útoků, které jsem vysledoval, byly snahy zevnitř Obce. Někteří mladší členové se snažili ovlivnit novináře v můj neprospěch. Podávali různá trestní oznámení, která zasílali agenturám. Obvolávali redakce a poskytovali informace nejmenovaných zdrojů o mém diktátorském chování a obavách, že prý odvezeme majetek do USA. Stejně tak to probíhalo i kolem incidentů při zasedání Rady Federace a ve Staronové synagoze. Hned běželi do televize nebo psali do novin. Takovým zlatým hřebem byl e-mail „iniciativy“ rodičů žáků Lauderových škol, poslaný MUDr. Davidem Kostkou do ČTK a redakcím novin, o doporučení rabínského soudu ve prospěch rabína Sidona, i když žádné doporučení nepadlo, protože rabín Sidon do Izraele ani neodletěl. Tuto smyšlenku jako jediný opublikoval ve zpracování Michala Klímy server IHned. Michal Klíma, jehož švagr Leo Pavlát a matka Helena Klímová jsou aktivními členy Platformy, je ředitelem společnosti Economia OnLine, patřící do skupiny Economia – vydavatele Hospodářských novin a nejspíš je spjat se zvýšeným zájmem Hospodářských novin a serveru IHned o dění na pražské Obci. V Hospodářských novinách se totiž již v srpnu minulého roku objevil článek, že část členů Obce zvažuje moje odvolání. Stejnou stranností se vyznačoval i týdeník Respekt, kde existuje personální propojení s měsíčníkem Roš Chodeš. Nevím, do jaké míry byla tehdejší mediální kampaň Platformy koordinována. Víím, že již v minulých konfliktech kolem Lauderovy školy se proti Obci angažoval jeden rodič studentky, který je spolumajitelem PR agentury. Kdo však zajistil koncem roku prostory v pětihvězdičkovém Hotelu Palace pro setkání aktivistů Platformy Daníčka, Wienera a Rotha s vybranými novináři, zůstává otázkou. Jeden z dokumentů, který obdržela mezi podklady k mému odvolání Mladá fronta Dnes, byl zase přepsán na softwaru zaregistrovaném na ředitele Židovského muzea v Praze. Nakonec z mediální kampaně mají ostudu čeští Židé, a to na dlouhá léta.

Hatikva: *Největší ostudou v očích veřejnosti byly rvačky ve Staronové synagoze. Proč a jak k nim došlo?*

TJ: Nebyl jsem svědkem těch událostí, ale v pátek před incidentem jsem se dozvěděl, že bylo vydáno nařízení, že pouze rabín Sidon a další dva lidé mohou otevřít Staronovou synagogu. To bylo zcela proti dosavadní praxi, kdy rabín Sidon vedl bohoslužby ve Vysoké synagoze a ve Staronové synagoze byl rabín Baraš. To bylo jasné troubení k útoku. Na internetu se v tutéž dobu objevila Sidonova výzva k převzetí Staronové synagogy. Páteční bohoslužba se obešla bez incidentu, ale v sobotu ráno došlo ke konfliktu, protože Sidonovi příznivci se rozhodli převzít řízení bohoslužby, což bylo a je v rozporu s rozhodnutím rabínského soudu o rozdělení kompetencí. Vše vyvrcholilo útokem Sidonova sympatizanta na jednu přítomnou dívku. Tu začal bránit její otec a přišli mu na pomoc další. Je zcela neomluvitelné, že rabín Sidon a pučisté vůbec připustili, že může nastat situace, kdy může dojít k hádce a nakonec i ke rvačce na šabat v synagoze. Nevím, co to má společného s vírou.

Hatikva: *Odvolání rabína z funkce by normálně podle židovských tradic mělo být čistě záležitostí komunity, která ho zaměstnává. Předat rozhodnutí rabínskému soudu nebylo podle žádných zákonů nutné a mnohým to připadalo, jako by se čeští Židé chovali jako katolíci čekající na rozhodnutí papeže. Proč jste o arbitráž izraelských rabínů požádali?*

TJ: Po odvolání rabína Sidona následovala smršť útoků na Židovskou obec z jeho vlastních úst a dále většinou od jeho přátel a známých. Rabín nebyl ochoten se dohodnout - před odvoláním, ani po něm. Tak, jako mnohokrát, si postavil hlavu. Já jsem ale chtěl dosáhnout smíru téměř za každou cenu. Proto jsem navrhl, že bychom měli využít doporučení předsedy pražského rabínského soudu rabína Landsberga, abychom šli s naším sporem o rozdělení rabínských kompetencí v Praze před rabína soudce Goldberga. Možná jsem byl naivní, ale domníval jsem se, že je státnickým aktem svěřit náš spor, který se dostal i na velmi osobní rovinu, nějakému arbitrovi. Raději trochu ustoupit, ale vyhrát mír pro komunitu. Soud se táhl celé léto a v podstatě byl dokončen až letos, dávno po převratu. Rozhodnutí bylo kompromisem, který uznal zásluhy rabína Sidona v minulosti - Karol Sidon se stal prezidentem rabínů v České republice a v Praze - a soud mu přidelil zpět některé důležité rabínské pravomoci, ale zároveň otevřel prostor pro mladé rabíny v Praze. Místo vrchního pražského rabína zůstalo neobsazeno. Každému z rabínů připadla synagoga. Konečný verdikt rabínského soudu v zásadě potvrdil hlavní směr rozhodnutí reprezentace a vedení Obce. Je ovšem ostudou rabína Sidona a současného nelegitimního vedení, že není dodržován.

Určitou morální satisfakci pro mne byl dopis vrchního rabína Izraele, který letos zaslal Obci a v němž se vyjadřuje, že řešení sporu před rabínským soudem je tou správnou cestou pro židovskou komunitu. Realita je ale jiná. Rabín Sidon a jeho příznivci na mír a usmíření neslyšeli a neslyší. Když nezvítězili u rabínského soudu, rozhodli se pro občanskou válku. To je však mezi rabíny ve světě neslýchané porušení náboženských zákonů. O tom svědčí i velmi ostrý dopis, který nedávno napsal rabín Sidonovi vrchní zemský rabín Velké Británie Sachs a předseda londýnského rabínského soudu Ehrentreu.

Hatikva: *Někteří lidé byli zaskočení Vaší vstřícností vůči ortodoxnímu hnutí Chabad, když jste navrhl u rabínského soudu jeho amerického rabína Barashe za rabína Staronové synagogy. Co má sekulární Žid společného s Chabadem?*

TJ: Možná to bylo příliš rychlé rozhodnutí, které se mělo projednat v daleko větším fóru, ale bylo vyvoláno agresivním postupem protistrany, která začala hrát v zahraničí kartu, že odvoláním rabína Sidona se snažím zničit ortodoxii v Praze. Já věřím na otevřenou soutěž mezi rabíny a jejich pojetím judaismu. Garantovaný monopol může krátkodobě fungovat, ale dlouhodobě omezuje rozvoj komunity. Ve Staronové synagoze byli posledními kantory ze staré školy z Podkarpatské Rusi pan Feuerlicht a Ing. Grünberger. Oba velmi respektovali rabína Barashe, který pro ně znamenal autentickou formu ortodoxie. Rabín Barash žije v Praze osm let a vytvořil si zde velkou skupinu příznivců, kteří jsou především ze zahraničí. Naše komunita, která má nedostatek mladé generace, by se měla snažit je integrovat. V Praze mohou vedle sebe žít různí rabíni se svými příznivci. Je zde místa dost pro všechny. Jen do synagog nechodí příliš mnoho lidí. Současný spor prokázal, že by rabíni neměli být součástí politických struktur a měli by mít s Obcí časově omezený kontrakt, který by se dal obnovovat. V rámci Obce by měl existovat prostor pro všechny formy judaismu, které naše členy oslovují.

Hatikva: *No právě, a Vy jste zatím bovořil jen o rabínech ortodoxních, jichž má Praha víc, než by si vyžadoval počet*

skutečně ortodoxně praktikujících - těch je sotva stovka. Přitom zde působí již několik let americký rabín konzervativního směru, jemuž nebyla přidělena synagoga a jehož kongregace nebyla ani po dvouleté žádosti přijata do Federace. Na reformní-liberální rabíny už Obec ani Federace nemá vůbec žádný rozpočet a ŽLU si sama vede bohoslužby amatérsky. Nezdá se Vám to být z hlediska pluralismu židovského náboženství řešení nedostačující?

TJ: Nemáte tak úplně pravdu. V rámci Obce se v roce 2003 udělala dohoda s Bejt Praha, která má konzervativního švédského rabína Narowa. A pražská Obec jej finančně podporovala a souhlasila s využíváním Španělské synagogy pro konzervativní bohoslužby. Jelikož se i konzervativní směr právě v době, kdy jsme připravovali po povodních v roce 2002 tuto dohodu, začal štěpit - z Bejt Praha odešel rabín Hoffberg, který se svými příznivci založil skupinu Masorti, řešil jsem podporu této skupiny, která potřebovala čas na své institucionální usazení, ad hoc dohodami s jejich představiteli. Využívali pro své bohoslužby prostory Obce a vždy jsme jim vyšli vstříc, když chtěli v Praze pořádát mezinárodní setkání hnutí Masorti apod. V roce 2004 jsem začal předběžně jednat i se zástupci ŽLU o podobném způsobu spolupráce, jakou jsme uzavřeli s Bejt Praha o rok dřív, to znamená o poskytnutí prostor a o finanční podpoře. Vše však zůstalo jen na papíře. Kdyby nedošlo k puči, myslím, že v tomto roce by ŽLU byla na stejné úrovni jako Bejt Praha.

Hatikva: *Nyní se připravují volby na 6. listopadu 2005. Budete kandidovat na předsedu?*

TJ: Na volby se chystám, ale byl bych rád, kdyby se našel způsob, aby volby byly začátkem civilizované spolupráce mezi oběma stranami sporu. Ideální situací by bylo nalézt osobnost, která by byla přijatelná pro obě strany sporu. Také by naše Obec mohla zvolit poprvé v historii do svého čela ženu. Možná bychom se vyhnuli některým nepříjemnostem. To, jak nakonec vše dopadne, rozhodnou voliči. Osobně čekám se svým rozhodnutím na volební výsledky.

Hatikva: *Kdyby se ukázalo nutné - jak navrhuje Jefim Fištejn - useknout oběma stranám špičky a do čela obou postavit nějakou druhou, dosud ničím a nikým nezkompromitovanou garnituru, která by se dokázala snadněji domluvit, máte představu, které osoby ze strany Koalice by byly nejuhodnější? Případně s kým by se dal uzavírat nějaký kompromis na straně Platformy?*

TJ: Nechci prozrazovat naši taktiku předem, ale hlavní spíše bude, kdo je ochoten nějakou odpovědnou funkci vzít. Hodně spoléhám na starší generaci, která přežila válku a může do naší komunity opět vnést ducha solidarity a smyslu pro kompromis z dob nejtěžších. Dále je mezi námi celá řada profesionálně úspěšných členů střední generace, kteří mohou nahradit všechny ty funkcionáře-zaměstnance s konflikty zájmů. Naše dosavadní snahy o jednání s Platformou byly neúspěšné. Od 22. 12. 2004, kdy pomohl zorganizovat první jednání zástupce Jointu z Paříže, došlo nejméně ke třem viditelným pokusům o jednání. V jednom se dokonce angažoval i vládní zmocněnec pro lidská práva Karásek. Platforma mlčí. Sází na to, že nyní vytvoří zdání úspěšné normalizace života naší komunity. A pak se uvidí. Ale žádná ze skupin nemůže úplně porazit tu druhou. Proto není důvod nezačít o některých rámcových věcech jednat již nyní. Jestliže spolu máme spolupracovat po volbách, proč se spolu alespoň nenaučit opět civilizovaným způsobem jednat?

Hatikva: *Věříte, že volby budou regulérní a demokratické, nebo máte podezření, že k nim Platforma chystá nějaké další dramatické zápletky podobné puči?*

TJ: V této chvíli se zdá, že volby mohou proběhnout korektně. Obě komise, které dohlížejí na průběh voleb, mají paritní zastoupení obou stran. Ale na Obci je část našich oponentů, kteří hrají o všechno. O své zaměstnání a prostředky pro své rodinné příslušníky a přátele. Pan Bányai se již vyjádřil, že mimo vraždy je v těchto volbách povoleno vše. Proto je možné, že se dočkáme nemilých překvapení. Pak bych vážně uvažoval, že podpořím myšlenku naší Obec rozdělit. Jsem pro to, aby pod jednou střechou fungovaly různé proudy judaismu, ale nemyslím si, že je nutné žít pod jednou střechou s nemorálními lidmi.

**V hodině, kdy je člověk předveden
k nebeskému soudu,
první otázka, kterou dostane je:
„Byl jsi poctivý v podnikání?“
(Talmud, Šabat 31a)**

Retrospektivní hodnocení hlasování o důvěře či nedůvěře zvolenému „dubnovému“ vedení ŽNO v prosinci 2004

Prof. L Vég

Při dubnových volbách v roce 2004 do reprezentace ŽNO jsem byl členem volební komise. Členem volební komise jsem byl rovněž při hlasování o důvěře či nedůvěře zvolenému vedení v čele s Ing. T. Jelínkem v prosinci 2004. Je známo, že prosincové hlasování o důvěře bylo důsledkem vážného a silně medializovaného mocenského sporu, uměle vyvolaného hlavními aktéry bývalého vedení v čele s Dr. Pavlátem, J. Daničkem, rabínem K. Sidonem, a jinými, kteří se nespokojili se ztrátou vedoucích pozic po dubnových volbách v ŽNO.

Při retrospektivním hodnocení události v roce 2004 nutno konstatovat, že stěží odpovídá skutečnosti tvrzení, že spor mezi tzv. Koalicí a aktéry bývalého vedení, později zformovanými do tzv. Platformy, začal odvoláním K. E. Sidona z funkce vrchního rabína. Toto tvrzení opírám o skutečnost, že již v dubnu, během hodnocení průběhu dubnových voleb na závěrečné schůzi volební komise pod vedením jejího předsedy Ing. Gärtnera, na které byl p. Dr. Pavlát jako host přítomen, Dr. Pavlát napadal a kritizoval průběh voleb s pokusem prohlásit volby a jejich výsledky za nedemokratické. Vzpomínám, jak předseda volební komise Ing. Gärtner odpověděl Dr. Pavlátovi na tyto diskusní kritiky demokratičnosti průběhu voleb slovy: „Řekněte pane doktore, rovnou o co Vám vlastně jde?“ Tím diskusní příspěvky Dr. Pavláta skončily.

Již tenkrát bylo vlastně Dr. Pavlátem naznačeno, že ztráta mocenských pozic starého vedení neprojde z jejich strany mlčky a nezůstane bez jakéhosi pokusu o zvrát. Později došlo k založení Platformy, antičasopisu a k bezprecedentnímu rozbourání života pražské židovské Obce se silnou medializací uměle vyvolaného sporu ze strany platformistů.

Po vyhoceném průběhu sporů bylo v prosinci 2004 rozhodnuto, že v zájmu pokusu o klidné rozuzlení sporu by bylo správné umožnit všem členům Obce, aby v rámci prosincového hlasování všichni členové Obce vyjádřili opět důvěru či nedůvěru zvolenému dubnovému vedení v čele s Ing. Jelínkem. Ve volební komisi, která hlasování o důvěře připravovala, byli jak zástupci Koalice, tak i Platformy.

Během přípravy hlasování o důvěře se ve volební komisi mluvčí Platformy pokusili prosadit (ještě dříve než tento požadavek Platforma zveřejnila ve svém časopise), aby možnost korespondenčního hlasování byla vyloučena. Smysl tohoto návrhu byl jasný: vyloučit starší, již nemobilní členy Obce, převážně koncentráčníky, z hlasování.

Objektivní vyhodnocení výsledků hlasování členů Obce o důvěře včetně korespondenčního hlasování provedla k tomu povoláná, úředně zaregistrovaná odborná firma Gabala za přítomnosti notáře, televize a členů volební komise. Vyhodnocení jednoznačně prokázalo, že 80% členů Obce, tedy naprostá většina pražských voličů, vyslovilo v demokratickém průběhu hlasování

v prosinci 2004 důvěru ve vedení pražské Obce za předsednictví Ing. Jelínka a odmítlo dát důvěru opozici reprezentované Platformou, resp. Dr. Pavlátem, J. Daničkem a dalšími.

Za této situace nezbývalo představitelům Platformy, než zneužít krátce po prosincových volbách neférovým způsobem personální vazby na FŽO, s jejichž pomocí si „zajistili“, že Ministerstvo kultury zaregistrovalo jako statutárního zástupce ŽNO jejich představitele, tj. F. Bányaiho.

Události se odehrály po zkušenosti s brutálním fyzickým napadením jednoho člena Koalice členem Platformy. Není proto divu, že pisatel těchto řádků, člen volební komise za Koalicí, se poněkud bál o svoji bezpečnost, když měl být přítomen na vyhodnocení hlasování u firmy Gabala. Aby však splnil svou povinnost, najal si z jedné bezpečnostní agentury osobního strážce bezpečnosti na své náklady za několik tisíc Kč, na celou dobu přítomnosti u firmy Gabala (asi 7–8 hodin). Vše výše uvedené lze si i dodatečně ověřit.

Navíc, jmenovaný člen volební komise, jehož profese je blížká matematice, kontroloval taky osobně a nezávisle na kontrole notáře výsledky hlasování o důvěře. Výsledky obou nezávislých hodnocení se přesně shodovaly.

V Praze, 12. srpna 2005

**Přežije jen takový spor,
který se vede pro účely nebeské.
(Talmud, Pirkei avot, 5:17)**

O úctě a právu

Jozef Wagner

Židovský Nový rok a následující svátky vnímáme jako Dny úcty. Události, které se odvíjejí od vítězství Koalice za demokratickou obec v posledních řádných volbách reprezentace Židovské obce v Praze jsou spíše obrazem neúcty k sobě, k sobě navzájem, k právu...

Český právní řád respektuje nezávislost církve. Listina základních práv a svobod určuje, že „Církev a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména ustanovují své orgány,... nezávisle na státních orgánech“. Podrobnosti upravuje zákon.

Radě Federace židovských obcí, jako ústředí církve, přísluší právo a povinnost podat návrh na zápis církevní právnické osoby, tedy i Židovské obce v Praze, do příslušného rejstříku vedeného Ministerstvem kultury a také změn v zápise. Takovou změnou je například volba předsedy Židovské obce v Praze.

„Skutečnosti zapsané v rejstřících... jsou účinné vůči každému ode dne jejich zápisu. Proti tomu, kdo jedná v důvěře v zápis do rejstříků, nemůže ten, jehož se zápis týká, namítat, že zápis neodpovídá skutečnosti.“ I to se píše v zákoně o církvích...

Pro pořádek a osvěžení paměti připomínám co se stalo od léta 2004 do toho prosincového dne, kdy byl v příslušném rejstříku učiněn zápis o změně v osobě statutárního orgánu ŽOP – jejího předsedy. Vznikla platforma Obec pro všechny. Organizovala úspěšně petici podle platných stanov ŽOP. Petičí členů bylo navrženo svolání mimořádného shromáždění členů. To bylo také jediné, první a poslední, co splnilo nároky podle stanov.

Ani jedné schůze členů se neúčastnila 1/4 všech členů, aby podle stanov ŽOP mohl legálně pokračovat proces vyslovení nedůvěry reprezentaci ŽOP. V rozporu se stanovami ŽOP bylo odvoláno deset členů reprezentace včetně předsedy. Takový postup není vůbec možný. Stanovy mají přesná a přísná pravidla o tom jak lze zbavit člena reprezentace mandátu. Nic nebylo respektováno. I tak tehdejší předseda Rady Federace židovských obcí pan Dr. Munk vydal plnou moc panu Daníčkoví, aby jménem Rady Federace židovských obcí dal zapsat pana Františka Banyaie jako předsedu ŽOP. A skutečnosti zapsané v rejstřících jsou účinné vůči každému.

Vše vypadá legálně. A výkon práv reprezentace ŽOP byl převzat lidmi, kteří nebyli řádně zvoleni. Zákon ovšem říká, že

církev si ustanovují své orgány nezávisle na státních orgánech. Těmi jsou i soudy. A proto nemají zasahovat do ustanovování orgánů církve a náboženských společností.

Žijeme v právním státě.

„Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.“ Tak zní Článek 1 Ústavy České republiky.

Článek 4 říká: „Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci.“

Listina základních práv a svobod v Článku 4 odstavec 4 deklaruje: „Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková ustanovení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.“

Článek 10 odstavec 1 Listiny zní „Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.“

Jen tento stručný výčet některých ustanovení nejvyšší právní síly ukazuje, že člověk v právním státě není bezbranný.

Samozřejmě cesta práva může být dlouhá. Listina základních práv a svobod na jiném místě jednoznačně konstatuje, že „Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“ K těm patří také právo na osobní čest, dobrou pověst a jméno.

Žijeme v právním státě. Proto nebudu kandidovat v žádných volbách organizovaných neoprávněnými osobami. Jediným vyústěním této krize je návrat k legalitě a tu představuje reprezentace zvolená v dubnu 2004. Chápu členy, kteří chtějí krizi ukončit volbami. Mám ovšem obavu, zda volby organizované nepovolanými osobami budou spravedlivé. Neoprávněně získaná moc v Židovské obci Praha dává jejím držitelům šanci vystavovat své protivníky, v očích jejich voličů, do špatného světla. To se v některých případech děje až otřesně tvrdě. Legální předseda ŽOP pan Ing. Tomáš Jelínek je kriminalizován.

Hlavním tématem života ŽOP v uplynulých měsících je výstavba domova seniorů na Hagiboru v Praze 10. Byl jsem účastníkem schůze, na které vedoucí pracovník ŽOP odpověděl na dotaz členky, že nový domov nebude zařízen jako zdravotnické pracoviště. Konflikt byl vždy o tom, zda lidé, kteří budou přijati do nového domova seniorů, budou mít jistotu, že již nikdy a nikdo je nesmí nikam stěhovat. Koalice

za demokratickou Obec vždy usilovala o to, aby nový Hagibor, byl domovem pro seniory, ale také domovem pro chronicky nemocné i hospicem. Ze slov výše citovaných jsem usoudil, že věci se mají vracet před program Koalice, k putování staříků po různých LDN, které právě mají místo. Zřejmě je pořád řeč o tom, že provozní náklady zatíží nadbytečně rozpočet ŽOP. Tak máme potvrzeno, že spor je skutečně principiální. ŽOP potřebuje reprezentaci, která dá přednost členům před zaměstnanci a funkcionáři, investicím pro lidi a až potom do kamene. Nastávající dny sváteční jsou o úctě. Jakou úctu k svým souvěrcům, členům ŽOP, projevuje platforma Obec pro všechny, když mávla nad hlasy více než 400 členů, kteří dali Jelínkově reprezentaci důvěru a prohlásili za platnou nedůvěru asi poloviny tohoto počtu, kteří se dostavili do platformní schůze? Jakou úctu projevuje k právu, když porušila mnohá ustanovení stanov ŽOP, aby se chopila moci a ukrývá se za pomyslné právo vyhnout se rozhodování českých soudů o těchto bezprávných činech?

S úctou k pravdě, právu a spravedlnosti.
Přeji Šťastný Nový rok.

**Nebudeš-li zítra lepší,
než jsi dnes,
k čemu je ti zítřek?
(Rabín Nachman
z Braclavi)**

Reformní a Liberální Judaismus a budoucnost židovství

Mojžíšova Tóra má 613 přikázání. Šestisté čtrnácté zní:

Neumožníš Hitlerovi posmrtné vítězství.

Vyslovil je v 60. letech jeden z předních filozofů a historiků Holocaustu profesor a kanadský reformní rabín Emil L. Fackenheim. Co jeho přikázání konkrétně znamená:

Za prvé máme přikázáno přežít jako Židé, aby nezanikl židovský lid. Za druhé máme přikázáno pamatovat si v samotných svých vnitřnostech a kostech mučedníky Holocaustu, aby nezanikla jejich památka. Za třetí máme zakázáno popírat Boba nebo nad Bobem zoufat, aby nezanikl judaismus. A dále máme zakázáno zoufat nad světem, který se má stát královstvím Božím, abychom z něho neudělali místo beze smyslu, v němž Bůh je mrtev nebo nerelevantní a všechno se smí. Vzdát se kterékoli z těchto povinností po Hitlerově vítězství v Osvětimi by znamenalo umožnit mu další, posmrtné vítězství.

Reformní judaismus z židovských tradic zdůrazňuje etiku, spravedlnost, rovnoprávnost, snášenlivost a sociální angažovanost. Je pokračováním tisíciletých židovských tradic demokracie, spravedlnosti, pravdivosti, tolerance, odporu k totalitě, názorové plurality jako základního prvku potřebného k neustále novému objevování pravdy, práva beztestně se mýlit a povinnosti cítit bližního jako stvoření Boží, se všemi jeho odlišnostmi.

Jsou to tradice radikálních biblických proroků a písmáků a talmudických rabínů, pro něž základem hledání smyslu lidské existence a židovského poslání bylo vědomí, že všechna existence podléhá neustálým změnám a žádný jednotlivec či skupina nedokáže nikdy pochopit, obsáhnout a sdělit kompletnost Božího světa. Se zkušeností, že všechny pokusy o „jednou provždy všeobecně platné“ výklady Boží tvorby vždy končí morálním krachem a bezprávím.

Píše australský rabín Rudolph Brasch:

Lidé, kteří říkávají, že reforma v judaismu je něčím novým, troufalým a odlišným, se mýlí. Každý, kdo zná fakta židovské historie ví, že vždycky byla „reformní“ a že judaismus byl po celé věky „progresivní“.

1. *Abrahám byl první reformátor. Reformoval člověkovu víru z modloslužebních praktik mnoha bohů na spravedlnost Jednoho Boba.*
2. *Mojžíš reformoval tradici tak, aby se vztah člověka a Boba zakládal ne na strachu, nýbrž na lásce.*
3. *Všichni naši proroci byli progresivní Židé. Reformovali víru tak, aby lidé věděli, že náš Bůh je síla spravedlnosti a lásky, žádající spolehlivost a čestnost, nikoli obětování zvířat.*
4. *Písmák Ezdráš byl reformátor, který zdůrazňoval význam disciplíny a zákona a jejich Boží inspirace.*
5. *Makabejští, po nichž slavíme Chanuku, reformovali židovské dědictví tak, že je oprostili od řeckých vlivů materialismu a kultu tělesnosti.*
6. *Talmudická reformace, kterou zaváděli farizejští rabíni, využila vývoje zákona k tomu, aby odpovídal vývoji života v Izraeli, který se proměňoval ze společnosti zemědělské a politicky nezávislé ve společnost žijící ve městech a jako etnická menšina.*
7. *Filozofická reformace ve středověku ukazovala zásadní jednotu moudrosti a víry a zdůrazňovala potřebu vztahu*

mezi každodenním konáním a každodenní vírou.

8. *Chasidská reforma posílila zbožnost radostí a umožnila chudásovi cítit se bratrem učence.*
9. *Reformní judaismus 19. století navázal harmonii mezi starou vírou a novou vědou a obnovil důstojnost boboslužby.*
10. *Reformní judaismus 20. století je tou nejnovější nikdy nekončící reformou. Ke všemu, co mu předcházelo, a pro všechno, co bude následovat, zdůrazňuje příslušnost všech Židů všude k lidstvu, jako článek své víry. Cílem je bratrství všech lidí pod Božím Otcovstvím.*

Reformní judaismus bývá napadán z obou stran – ortodoxie i sekularismu – jako „snadné a výhodné náboženství“, které se přizpůsobuje, jak se mu to hodí.

Na to americký rabín William B. Silverman:

Je těžší být reformní Žid proto, že máte závazek sami za sebe promýšlet všechny základní problémy judaismu. Proto, že nespoleháte nutně na naprostou autoritu předchozích generací. Proto, že musíte utvářet svůj náboženský život ve smysluplnou symboliku srozumitelnou vlastní generaci.

Základem reformního judaismu je vztah judaismu a etiky vyjádřený společenskou akcí. Judaismus je věčným symbolem morality a Židé jsou nesmířlivými odpůrci bigotnosti. Judaismus je etický způsob života.

Americký rabín Abba Hilel Silver:

Progresivním a zároveň permanentním prvkem reformního judaismu je nabrazovat scholastiku učenosti, autoritářství svobodou, a dávat moderní podobu starodávné koncepci, která se dodnes plně nechápe - poslání Izraele.

Hledání smyslu lidské existence patřilo vždy k základním prvkům židovského bádání. A národ, jemuž bylo svěřeno do péče vědomí nejvyšších lidských hodnot pocházejících od Tvůrce Vesmíru, má jako celek i jako jednotlivci celou škálu dodatečných povinností. Co znamená být Žid, dnes a zítra?

Profesor Emile L. Fackenheim:

Židovská kniha učí, že člověk je tvořen k obrazu Božímu. Skutečnost nás učí, že ne každý člověk ví, že je tvořen k obrazu Božímu. Je proto židovskou povinností podávat svědectví o tomto vědění. Tato povinnost nezaniká ani v době, kdy je učení židovské knihy zakázané. Naopak, právě tehdy mu nejvíc není úniku. I když trestem za to je smrt, musí se toto riziko podstupovat.

Přikázáním je obnovovat obraz Boží až k samé hranici jeho síly.

Tradiční židovská mesianistická víra v možnost lepšího světa je motivující silou lidské civilizace. V reformním judaismu zůstává jedním z řídících principů.

Takto jej vyslovuje Kaufmann Kohler:

Po celé věky bylo posláním Izraele podávat svědectví Božství proti všem formám pohanství a materialismu. Pokládáme za svůj historický úkol spolupracovat se všemi lidmi na budování Království Božího, univerzálního bratrství, spravedlnosti, pravdy a míru na světě.

Ale naděje a sny, i ty sebevznešenější, inspirující a motivující, nestačí. William B. Silverman:

Úlohou Žida je nejen snít sny, ale neúnavně je přetvářet ve strukturu zítřka.

Esenci židovského náboženství je jeho etika. Židovská etika svou existenci odvozuje od Boba, svrchovaného vládce života, a vidí svůj účel v posvěcování všeho života, jednotlivců i společnosti. Člověk je napojen na nekonečného Boba, jako partner v pokračujícím tvoření.

Reformní judaismus věří ve svobodu člověka volit nejen dobro ale i zlo a v nevyhnutelnou odplatu za porušování morálních zákonů. Je přesvědčen o svatosti a důstojnosti lidské osobnosti, o odpovědnosti člověka za bližního a o nevyhnutelné úloze Žida konfrontovat zlo a nespravedlnost a být ochotný k činu pro budoucí společnost postavenou na spravedlnosti, soucitu, bratrství a míru.

Reformní judaismus vychází z předpokladu, že náboženství nás musí - slovy rabína Williama Silvermana - otrásat, burcovat, znepokojovat a galvanizovat k činu. Reformní judaismus trvá na společenské činnosti, která etické a duchovní zásady naší víry promítá do problémů světa a usiluje o tvoření společnosti vedené zásadami spravedlnosti, soucitu a svatosti.

Znamená to důkladně studovat židovské dějiny - jako dosud nedokončené a stále průběžně utvářené - s důrazem na budoucnost.

Britský reformní rabín Dow Marmur, s výzvou, že se nemůžeme dál utíkat do minulosti a schovávat se za ni.

1. Jsme spojovací články v řetězu napínavých dějin, ale nesmíme se stát otroky minulosti.

2. Jako Židé rozumíme bolesti, své vlastní i druhých, ale to nás neopravňuje k zoufalství.

3. Být Žid znamená být svědkem světu, ne abychom v něm vzbuzovali pocit viny, ale ukazovali mu cestu k nápravě.

4. Judaismus je cesta k Bobu, ne slepou poslušností, nýbrž dialogem.

5. Judaismus nám dává přístup k jedinečnému prameni moudrosti, ale je to moudrost, o kterou se musíme podílet se světem.

6. Jako Židé jsme součástí celosvětové komunity Židů, ale žijeme ve světě Nežidů.

7. Judaismus je zdroj naděje, jako úvaba mesianistická a jako způsob života, jehož prostřednictvím se naplňuje příslib Boží.

„Reformní“ talmudický rabín Hilel z 1. století před křesťanským letopočtem, na žádost, aby vysvětlil judaismus stoje na jedné noze, řekl toto:

Nečtiž jiným, co nechceš, aby se ti činilo. Ostatek je komentář, jdi a uč se jej.

*z anglických pramenů
redigoval Benjamin Kuras*

Proč být Židem?

Okolnosti pracují proti samozřejmosti židovství. Jsme pod neustálým, ač lehkým a nenápadným tlakem, abychom se vzdali své odlišnosti a splynuli s okolní společností. Chceme-li být a zůstat Židé, musíme vynakládat vědomé úsilí. Musíme na svoje sekulární vzdělání nasazovat židovské vzdělání. Musíme dodržovat určitá pravidla, která nejsou součástí normálního způsobu života národa, jehož jsme příslušníky. Musíme slavit svátky, které jsou pro většinu našich spoluobčanů normálními pracovními dny. Musíme udržovat síť židovských institucí.

Židovský život se musí záměrně pěstovat, a to za velkou cenu. Stojí nám za to tuto cenu platit? Proč?

Existuje pro to nakonec jen jeden přesvědčivý důvod. Být Židem stojí za to pro samotnou hodnotu judaismu: to, co judaismus dokáže udělat pro vás.

Takže, co pro vás judaismus může udělat?

Může z vás udělat partnery ve velkém kulturním dědictví. Může vám odemknout literaturu, která patří mezi nejskvělejší, které lidstvo vytvořilo. Může vám nabídnout filozofii života, chápání světa a vašeho místa v něm, která má hloubku víry a zároveň

vyžaduje - slovy francouzského židovského básníka Edmonda Flega - „neabdikaci mysli“. Může vás učít, jak rozeznávat mezi správným a chybným, jak si řadit priority, jak navazovat trvanlivé vztahy v rodině i mimo. Může vám dát citlivost na mystéria mimo rámec běžnosti. Může vám ještě zintenzivnit ty intenzivní chvíle života, od narození po smrt. Může vám posvětit každodenní rutinu poezií symbolismu. Může dát vašemu životu smysl a účel, formu a rytmus, krásu a radost.

Takové doporučení judaismu je působivé, ale jen tehdy, když vyvěrá z autentčnosti osobního přesvědčení a příkladu. Jinak by nám naši mladí mohli namítnout: „Jestliže je judaismus pro člověka tak dobrý, proč jej užíváte v tak malých dávkách?“ Nebo: „Možná máte pravdu, ale já na něj v této chvíli nemám moc chuť.“

A pak jim musíte říct: „Na tom, co uděláte se svým životem, záleží, ne někdy v budoucnu, nýbrž teď. A záleží na tom ne jen pro vás, nýbrž pro židovský lid a pro lidstvo. Možná se bez judaismu obejdete vy, ale obejde se bez něho svět? Možná nestačí se ptát, co judaismus může udělat pro mě? Možná bychom se měli ptát, co může judaismus udělat pro lidstvo?“

Nepochybně již pro lidstvo udělal hodně. Rozptýlil tmu modlářství. Transformoval lidské chápání sebe sama. Proklamuje svatost života, důstojnost jednotlivce, základní rovnoprávnost všech lidí. Učí lidi humánnosti a soucitu, žádá sociální spravedlnost, a pevně lne k naději, že tyto ideály nakonec naleznou realizaci ve zlatém věku univerzálního míru.

To je několik těch věcí, které judaismus předal světu a může je předávat pořád. To,

že dnes totéž učí i jiná náboženství, nás nezbavuje naší odpovědnosti. Judaismus je civilizační síla v lidských dějinách, a třebaže to není síla jediná, svět si nemůže dovolit ji ztratit. Civilizace je totiž křehká a jen vratce se drží nad propastí barbarství. Síly světla a tmy jsou neustále proti sobě sešikovány. Jestliže světla ubude třebas i jen na chvíli, svět by se mohl propadnout do chaosu, z něhož by se nikdy nevynořil. Svoboda, spravedlnost a soucit možná znějí jako banality, ale jsou tou látkou, z níž se dělá civilizace. Na nich závisí možnost pokroku a na nich visí, jakoby na tenké nitce, samotné pokračování naší vlastní překerní existence.

Proto svět potřebuje judaismus. A proto svět potřebuje Židy. Protože judaismus sám o sobě nedokáže nic, je jen abstrakcí. Ale lidé žijící judaismus, manifestující jeho hodnoty ve svém individuálním i kolektivním životě, takoví lidé mohou být silou dobra. A proto otázka, kterou bychom si skutečně měli klást, je ne „co může judaismus udělat pro mě?“, nýbrž „co mohu já, prostřednictvím judaismu, udělat pro svět?“.

Edmond Fleg napsal: „Jsem Žid proto, že narozen z Izraele a ztratil jej, cítil jsem jej znovu žít v sobě, více živoucího než já sám. Jsem Žid proto, že narozen z Izraele a znovu jej naleznuv, chci aby žil i po mně, více živoucí než já sám.“

K čemuž bychom měli dodat: „Jsem Žid, protože vím, že prostřednictvím judaismu já i moje děti a děti mých dětí mohou přispět k vykoupení lidstva.“

*Rabín John D. Rayner,
prezident britské Union of Liberal and
Progressive Judaism*

Členové ŽLU Praha uctili Loštickou tóru

Ing. Viktor David Schwarcz, člen ŽLU Praha

Jak je známo z médií a ze zprávy Sdružení RESPEKT a TOLERANCE v Mohelnicích, členové kongregace HAKAFA (kroužek dobrosrdečných lidí) z města Glencoe v USA v čele s rabínem Bruce Elderem navštívili v polovině června 2005 Loštice na Moravě a přivezli s sebou Tóru pocházející z Loštic. Zde vykonali bohoslužbu v jejím spirituálním domově – v loštické synagoze. Jednodenní návrat loštické Tóry pomáhali připravit dva členové amerického Kongresu – Tom Lantos a Jan Schakowsky a pracovníci ambasády USA v Praze. Jedná se o historicky první návrat jedné ze souboru 1564 Tór, které v roce 1964 prodala tehdejší Československá vláda Westminsterské synagoze v Londýně.

Členové ŽLU Praha po domluvě s rabínem Elderem aktivně pomohli své bratrské liberální kongregaci HAKAFA při rozbalování Tóry a přípravě a provedení bohoslužby Kabalet Šabat v loštické synagoze. Byli to zejména Benjamin Kuras a Viktor Schwarcz, dále Vladimír Erban, Pavel Anděl, Blanka Kutílková, Karla Řehořová a další příznivci ŽLU v ČR.

Na naléhání regionální olomoucké televize se vybalení Tóry muselo z časových důvodů provést bez přítomnosti členů kongregace HAKAFA, která v té době byla v autobuse na cestě do Loštic. Proto starosta Loštic požádal pomocného kantora ŽLU Praha Viktora Davida Schwarcze o přítomnost při tomto obřadu. Společně se starostou rozbalovali Tóru z dopravní bedny a obalu. Když se z jemného krepového papíru vynořil plášť Tóry, přivítal Viktor Schwarcz Tóru polibkem jejího pláště. Dojetí bylo všeobecné. Na otázku televize co při tom Viktor Schwarcz cítí odpověděl: „Prožívám radost a zadostiučinění z návratu Tóry do tohoto malého moravského městečka, jakoby se Tóra virtuálně navrátila do některého ze „štetlů“ v Haliči, Polsku, Bělorusku, Ukrajině, Rumunsku nebo Maďarsku. Protože nacisté dobře věděli, kde se nachází srdce judaismu.“

Nesení Tóry z loštické radnice do synagogy se stalo radostnou událostí. Nesli ji střídavě jak členové kongregace HAKAFA, tak i hosté slavnosti. Rozvrh a skladbu vlastní bohoslužby (první po německé okupaci) sestavila již kongregace HAKAFA v USA. Jen pro tuto příležitost a tento den

nechala vytisknout i sidur. Navržené doplňky kantorů ŽLU Praha Benjamina Kuras a Viktora D. Schwarcze zahrnul rabín Elder do této skladby. Vlastní bohoslužbu pak vedl rabín Elder a Benjamin Kuras.

Po bohoslužbě pokračovala slavnost dále. Viktor Schwarcz zazpíval na počest zesnulého otce rabína Eldera pana Pinchasa ben Davida, který pocházel z maďarského Sárospataku a člena kongresu USA Toma Lantosa, židovsko – maďarskou píseň.

Takto i členové ŽLU Praha významně přispěli k uctění památky Loštické Tóry a symbolického návratu judaismu do moravského „štetlu“ Loštice.

PŘIHLÁŠKA KE ČLENSTVÍ V ŽLU

PŘIHLÁŠKA

PŘIHLAŠUJI SE TÍMTO K OBČANSKÉMU SDRUŽENÍ
ŽIDOVSKÁ LIBERÁLNÍ UNIE V ČESKÉ REPUBLICCE

JMÉNO: PŘÍJMENÍ:

DATUM A MÍSTO NAROZENÍ: RODNÉ ČÍSLO: /

ADRESA: ULICE/ČÍSLO:

MĚSTO: PSČ:

SPOJENÍ: TELEFON 1 (PŘEDVOLBA/ ČÍSLO):
TELEFON 2 (PŘEDVOLBA/ ČÍSLO):
E-MAIL:

HLÁSÍM SE K ŽIDOVSKÉ LIBERÁLNÍ UNII V ČESKÉ REPUBLICCE JAKO (ZATRHNI):

- ☐ JAKO ŘÁDNÝ ČLEN
- ☐ JAKO PŘIDRUŽENÝ ČLEN
- ☐ JAKO PŘÍZNIVEC ŽLU V ČR

V DNE:

PODPIS:

Členem ŽLU může být každý, kdo má alespoň jednoho židovského prarodiče, konvertoval nebo konvertuje k judaismu. ŽLU si vyhrazuje právo odkazovat žadatele podle vlastního zvážení k jiným kongregacím.

ilustrace: příležitostný tisk při návštěvě Tóry v Lošticích.